

Nummer: 334-38

Portefeuillehouder: mr. J.J. van der Hoeven

Onderwerp: Gewijzigde vaststelling Omgevingsvisie Waterland 2030

De raad van de gemeente Waterland,

gelezen:

het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 februari 2017 (334-31);

gelet op:

artikel 6 Inspraakverordening Waterland 2005, artikel 2.1. Wet ruimtelijke ordening e.v, artikel 1.2.1. Besluit ruimtelijke ordening e.v;

overwegende dat:

de hoofdlijnen van het te voeren ruimtelijk beleid dienen te zijn vastgelegd in een structuurvisie;

hiervoor de ‘Omgevingsvisie Waterland 2030’¹ is opgesteld;

burgers en -maatschappelijke- organisaties bij de voorbereiding daarvan zijn betrokken;

het ontwerpbesluit, de ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030², vanaf 3 november 2016 gedurende zes weken ter inzage is gelegd voor het indienen van zienswijzen door ingezetenen en belanghebbenden;

zesendertig zienswijzen zijn ontvangen;

de zienswijzen zijn overwogen en het resultaat is samengevat in de Zienswijzennotitie tevens Nota van Wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030³ (334-33 bijlage 2);

de Werkgroep Revitalisering Boxenring (zienswijze 27) en het Wervencomité Wittewerf (zienswijze 36) niet als belanghebbende worden aangemerkt;

zienswijzen nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 25, 26, 28, 29, 30, 33 en 35 leiden tot wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit;

ambtshalve toevoegingen, opgenomen in hoofdstuk 2 van de Zienswijzennotitie tevens Nota van Wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030 (334-33 bijlage 2), leiden tot wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit;

¹ Tevens Structuurvisie in de zin van artikel 2.1 Wet ruimtelijke ordening.

² NL.IMRO.0852.SVWATERLAND2030-on01.

³ Tevens eindverslag in de zin van artikel 6 van de Inspraakverordening 2005.

BESLUIT:

- I. In te stemmen met de Zienswijzennotitie tevens Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030⁴ (334-33, bijlage 2);
- II. De zienswijze van de Werkgroep Revitalisering Boxenring en de zienswijze van het Wervencomité Wittewerf buiten behandeling te laten;
- III. De Omgevingsvisie Waterland 2030, vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0852.SVWATERLAND2030-va01, waarbij voor de locatie gebruik is gemaakt van de ondergrond die ontleend is aan de GBKN (versie d.d. 1 februari 2016) en is opgeslagen onder de bestandsnaam o_NL.IMRO.0852.SVWATERLAND2030-va01, ten opzichte van het ontwerp, gewijzigd vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Waterland, gehouden op 9 maart 2017.

De raad voornoemd,

drs. F.G.H. Dijk MPM
griffier

L.M.B.C. Wagenaar-Kroon
voorzitter

⁴ Tevens eindverslag in de zin van artikel 6 van de Inspraakverordening 2005.

Monnickendam, 14 februari 2017

Nummer: 334-31

Portefeuillehouder: mr. J.J. van der Hoeven

Contactpersoon: R. Kling

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: artikel 6 Inspraakverordening
artikel 2.1. Wet ruimtelijke ordening.

Aan de Raad

Onderwerp: Gewijzigde vaststelling Omgevingsvisie Waterland 2030

Voorstel

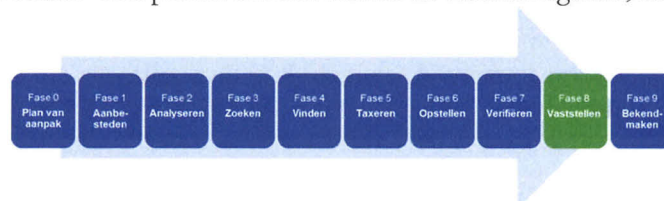
Besluit:

- I. In te stemmen met de Zienswijzennotitie tevens Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030, 334-33, bijlage 2¹;
- II. De zienswijze van de Werkgroep Revitalisering Boxenring en de zienswijze van het Wervencomité Wittewerf buiten behandeling te laten;
- III. De Omgevingsvisie Waterland 2030, vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0852.SVWATERLAND2030-va01, waarbij voor de locatie gebruik is gemaakt van de ondergrond die ontleend is aan de GBKN (versie d.d. 1 februari 2016) en is opgeslagen onder de bestandsnaam o_NL.IMRO.0852.SVWATERLAND2030-va01, ten opzichte van het ontwerp, gewijzigd vast te stellen.

Inleiding

Op 6 november 2014² heeft uw raad besloten tot het opstellen van een structuurvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente en vanaf november 2015³ wordt geschreven en gesproken over de 'Omgevingsvisie Waterland 2030'⁴ (verder de Omgevingsvisie).

Het proces voor het opstellen van de Omgevingsvisie verloopt volgens het plan van aanpak en volgens planning. Voor een overzicht van het tot nu toe uitgevoerde proces wordt kortheidshalve verwezen naar de website.⁵ Het proces bevindt zich in de vaststellingsfase; fase 8 van 9.

¹ Tevens eindverslag in de zin van artikel 6 van de Inspraakverordening 2005.

² Begroting 2015, p. 16.

³ Raadsinformatiedocument 334-14 (2015-week 48), zie:

www.waterland.nl/fileadmin/user_upload/Bestuur_en_Organisatie/Ingekomen_stukken/Ingekomen_stukken_2015/Week_48/334-14_Informatiedocument_project_structuurvisie.pdf

⁴ Structuurvisie in de zin van artikel 2.1 Wet ruimtelijke ordening.

⁵ www.waterland.nl/omgevingsvisie

Op 13 oktober 2016 heeft uw raad besloten ([besluit 334-30](#)) in te stemmen met de ontwerp-Omgevingsvisie en deze ter inzage te leggen voor zienswijzen.⁶

De termijn voor het indienen van zienswijzen liep van 3 november 2016 tot en met 15 december 2016. Er zijn zienswijzen ingediend.⁷

Tevens heeft ons college in november 2016 toegezegd een Energiekansenkaart toe te voegen aan de Omgevingsvisie.⁸

Samengevat wordt uw raad voorgesteld de Omgevingsvisie gewijzigd vast te stellen.

Argumenten

I.1. Er zijn 36 zienswijzen ontvangen.

In de 'Zienswijzennotitie tevens Nota van Wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030', 334-33, bijlage 2 (verder de notitie), zijn de zienswijzen in hoofdstuk 1 samengevat opgenomen in een tabel en voorzien van een reactie.⁹ Als de zienswijze leidt tot een wijziging van de Omgevingsvisie ten opzichte van het ontwerp dat ter inzage is gelegd, dan staat de wijziging beschreven in de 3e kolom van de tabel.

I. 2. Eén zienswijze is ingetrokken.

Dit betreft zienswijze nummer 1, ingediend namens Tennet.

I, III.1. De zienswijzen van de Werkgroep Revitalisering Boxenring en het Wervencomité Wittewerf zijn buiten behandeling gelaten.

Het indienen van een zienswijze op de ontwerp-Omgevingsvisie stond open voor belanghebbenden en ingezetenen.¹⁰

1. Van de Werkgroep Revitalisering Boxenring (nr. 27 in de notitie) is op 15 december 2016 een zienswijze ontvangen. De juridische status van de Werkgroep is nagegaan en nagegaan is voor welk algemeen of collectief belang de Werkgroep op komt. Dat kan nagegaan worden aan de hand van bijvoorbeeld een akte van oprichting, statuten en feitelijke werkzaamheden. Aan de Werkgroep is uitleg gegeven en gevraagd om voor 22 december 2016 aanvullende informatie aan te leveren. Er is geen aanvullende informatie ontvangen. De Werkgroep kan niet als belanghebbende worden aangemerkt. De zienswijze van de Werkgroep is in de notitie buiten behandeling gelaten.
Er zijn zienswijzen met een gelijke inhoud ingediend. Daardoor komt de inhoud van de zienswijze van de Werkgroep wel aan de orde in de notitie.
2. Van het Wervencomité Wittewerf (nr. 36 in de notitie) is op 14 december 2016 een zienswijze ontvangen. Ook van het Wervencomité is nagegaan of deze als belanghebbende kan worden aangemerkt. Aan het Wervencomité is ook uitleg gegeven en gevraagd om voor 22 december 2016 aanvullende informatie aan te leveren. Er is geen aanvullende informatie ontvangen. De Werkgroep kan niet als belanghebbende worden aangemerkt. De zienswijze van het Wervencomité is in de notitie buiten behandeling gelaten.
Er zijn zienswijzen met een gelijke inhoud ingediend. Daardoor komt de inhoud van de zienswijze van het Wervencomité wel aan de orde in de notitie.

⁶ Zie: www.waterland.nl/fileadmin/RIS/bijlagen/334-30_besluit_ontwerp-Omgevingsvisie_Waterland_2030.pdf

⁷ De integrale zienswijzen (papier) liggen voor uw raad ter inzage bij de griffier.

⁸ Toezegging 17 november 2016, 345.

⁹ De notitie is geanonimiseerd vanwege het gebruik op internet. De integrale zienswijzen (papier) liggen voor uw raad ter inzage bij de griffier.

¹⁰ Grondslag: Inspraakverordening Waterland 2005.

I, III.2. Zienswijzen, onze toezegging¹¹ met betrekking tot een Energiekansenkaart en een teksttoevoeging, leiden tot wijziging van de Omgevingsvisie ten opzichte van het ontwerp (334-33, bijlage 3).

- Zienswijzen nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 25, 26, 28, 29, 30, 33 en 35 leiden tot wijzigingen.¹²

De veranderingen vanuit de zienswijzen betreffen kort samengevat:

- Ten aanzien van de contextkaarten (onder meer 'Nieuwe Natuur', 'Veenweidegebieden') wordt verduidelijkt dat de gemeente niet het bevoegd gezag is voor dergelijke aanwijzingen van gronden en dat sprake is van een momentopname. Bij kaarten die de Provinciale Ruimtelijke Verordening betreffen, wordt tevens een verwijzing naar de provinciale website opgenomen (p. 4 van de notitie).
- De tekst over het onderzoek naar woningbouwmogelijkheden in de kleine kernen Uitdam, Watergang en Zuiderwoude, wordt aangepast. Het onderzoek wordt opgestart en daarbij wordt een proces gevolgd dat vergelijkbaar is met dat van de Omgevingsvisie. De tekst dat het onderzoek alleen bij voldoende draagvlak wordt opgestart, komt te vervallen (p. 5 van de notitie).
- Het actiepunt in het uitvoeringsschema ten aanzien van het onderzoek naar verkeer en parkeren in Monnickendam wordt geactualiseerd naar de laatste stand van zaken en wordt daardoor aangevuld met tekst 'dat een verkeersplan wordt opgesteld' (p. 7 van de notitie).
- De wijze waarop de gemeente een bijdrage levert aan het Innovatie Programma Veen, wordt verduidelijkt (p.8 van de notitie).
- Bij de trends wordt een tekst toegevoegd gerelateerd aan de vergrijzing en de daarmee veranderende recreatieve behoefte aan onder meer een netwerk van paden (p.23 van de notitie).
- De Boxenring wordt ook aangewezen als 'transformatiegebied verouderde bedrijfsterreinen' (p.25 van de notitie).
- Andere overheden worden toegevoegd aan de doelgroepen van de Omgevingsvisie (p. 26 van de notitie).
- De tekst "versterk het waterbergend vermogen" t.a.v. ontwikkelingen in het buitengebied komt te vervallen, vanwege de doublure met de tekst "kies voor een waterrobuuste inrichting en bouwwijze" (p. 27 van de notitie).
- De maatvoering van de vrijwaringszone wordt gecorrigeerd (p. 27 van de notitie).
- De stiltegebieden en beschermde natuurmonumenten worden opgenomen in hoofdstuk 4 (p. 32 van de notitie).

(Zie de notitie, hoofdstuk 1 (334-33, bijlage 3).)

- De Energiekansenkaart leidt tot een wijziging¹³.
Samengevat wordt aan de visie een Energiekansenkaart en een extra paragraaf met uitleg toegevoegd. Aan het uitvoeringsschema wordt een extra actie toegevoegd om op korte termijn de Energiekansenkaart verder uit te werken naar een digitale Energiekansenkaart. Zie de notitie, hoofdstuk 2 (334-33, bijlage 2).
- De termijnen in het uitvoeringsschema leiden tot een wijziging¹⁴.
Er wordt een noot opgenomen bij de uitvoeringstabel met een indicatie in jaren van de Korte (2-5 jaar), Middellange (6-9 jaar) en Lange termijn (10-13 jaar). Zie de notitie, hoofdstuk 2 (334-33, bijlage 2).

Kanttekeningen

n.v.t.

¹¹ Raadsvergadering d.d. 10 november 2016.

¹² Ten opzichte van de ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 zoals deze ter inzage is gelegd voor zienswijzen (334-33, bijlage 3).

¹³ Ten opzichte van de ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 zoals deze ter inzage is gelegd voor zienswijzen (334-33, bijlage 3).

¹⁴ Ten opzichte van de ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 zoals deze ter inzage is gelegd voor zienswijzen (334-33, bijlage 3).

Communicatie

Uw vaststellingsbesluit wordt bekendgemaakt¹⁵:

- Met een brief aan de indieners van een zienswijze;
- Met een brief aan personen/instanties die aan het proces van de omgevingsvisie hebben meegedaan en geen zienswijze hebben ingediend;
- In het huis-aan-huis-blad;
- In de Staatscourant;
- In regionale huis-aan-huis-bladen¹⁶;
- Op de websites www.officielebekendmakingen.nl, www.waterland.nl/omgevingsvisie en www.ruimtelijkeplannen.nl;
- Op social media;
- Met een e-mail aan de zogenoemde vooroverlegpartners;
- Met een nieuws- en persbericht.

Vervolg

- Met een vaststellingsbesluit op 9 maart 2017 staat de bekendmaking gepland voor eind maart 2017.
- Na de bekendmaking is het visieproces beëindigd. Tegen het besluit tot vaststelling van de Omgevingsvisie Waterland 2030 staat geen bezwaar, beroep of hoger beroep open.¹⁷

Burgemeester en wethouders,

mr. N. van Ginkel MPM
algemeen directeur/gemeentesecretaris

L.M.B.C. Wagenaar-Kroon
burgemeester

Bijlagen:

1. 334-32 Conceptraadsbesluit
2. 334-33 Zienswijzennotitie & Nota van Wijzigingen Omgevingsvisie Waterland 2030
3. 334-33 Ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030¹⁸

¹⁵ Met een vaststellingsbesluit op 9 maart 2017 staat de bekendmaking gepland voor de week van 23 maart 2017.

¹⁶ Verschijnend in de buurgemeenten.

¹⁷ Artikel 8:5 Algemene wet bestuursrecht.

¹⁸ De ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 zoals deze ter inzage is gelegd voor zienswijzen.

Zienswijzennotitie & Nota van Wijzigingen

Omgevingsvisie Waterland 2030

Voorwoord en leeswijzer

Voorliggende notitie behandelt de zienswijzen naar aanleiding van de ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 en de wijzigingen die worden voorgestaan voor vaststelling van de Omgevingsvisie.

De ontwerp-Omgevingsvisie Waterland 2030 (hierna te noemen Omgevingsvisie) heeft van 3 november 2016 tot en met 15 december 2016 ter visie gelegen. Inwoners en belanghebbenden konden gedurende deze termijn hun mening geven. De Omgevingsvisie kon worden ingezien:

- op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl;
- op de website van de gemeentepagina;
- in het gemeentehuis aan de Pierebaan 3 te Monnickendam, tijdens de openingstijden.

Zienswijzen konden schriftelijk worden ingediend per brief of per e-mail. Tevens kon op afspraak een mondelinge zienswijze worden ingebracht. Op woensdag 16 november vond tussen 18.30 en 21.00 uur een open inloopbijeenkomst plaats in het gemeentehuis. Tijdens deze bijeenkomst was de Omgevingsvisie in te zien en stonden diverse medewerkers klaar om vragen te beantwoorden.

In de periode van tervisielegging zijn 36 zienswijzen binnengekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 treft u de samenvatting van deze zienswijzen aan, de reactie van de gemeente daarop en de manier waarop eventuele aanpassing van de Omgevingsvisie plaatsvindt. In hoofdstuk 2 van deze notitie zijn overige wijzigingen opgenomen, waaronder de toevoeging van de energiekansenkaart.

Inhoudsopgave

1. Beantwoording zienswijzen	4
2. Wijzigingen	36
Bijlage: Energiekansenkaart	

1. Beantwoording zienswijzen

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
1a en 1b	Liandon B.V. brengt namens Tennet een zienswijze in waarin gewezen wordt op de noodzaak van een dubbelbestemming voor een hoogspanningsverbinding. In de daarop volgende e-mail wordt de betrokken zienswijze ingetrokken.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.	
2	Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, afdeling ruimtelijke ordening geeft aan geen opmerkingen te hebben.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.	
3	Rijkswaterstaat Midden Nederland, afdeling Netwerkontwikkeling en Visie complimenteert de gemeente met de Omgevingsvisie. De gemeente loopt hiermee voorop.	Deze positieve reactie wordt graag in ontvangst genomen.	
4	Ten aanzien van twee kadastrale percelen wordt aangegeven dat deze op bladzijde 66 van de Omgevingsvisie ten onrechte zijn aangemerkt als nieuwe natuur. Betrokkene heeft het een en ander eveneens bij de provincie aanhangig gemaakt en verzoekt de gemeente om de gronden aan te merken als agrarische grond.	De formele aanwijzing van deze gronden als nieuwe natuur vindt plaats bij vaststelling van het Natuurbeheerplan en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Noord-Holland. De provincie is in deze het bevoegd gezag. In de Omgevingsvisie Waterland 2030 is de kaart opgenomen om aan te geven wat de kaders zijn op rijksniveau en provinciaal niveau. De gemeente kan deze kaarten dus niet aanpassen. Naar aanleiding van deze zienswijze (en zienswijzen 11b en 35g) wordt de status van de kaarten behorende bij hoofdstuk 4 (Context) verduidelijkt en de proceswijzer aangepast.	In hoofdstuk 4 (Context) staat op zes plaatsen een verwijzing "Kaarten opgenomen in bijlage" (zie de tekst in de blauwe kaders). In de bijlage van de Omgevingsvisie zijn acht kaarten opgenomen met beleid van Rijk en Provincie, één kaart gaat over lopende projecten op lokaal en bovenlokaal niveau. In de bijlage wordt op alle kaarten in de titel toegevoegd; momentopname ten tijde van de vaststelling van het ontwerp van de Omgevingsvisie (13-10-2016). Bij de kaarten die deel uitmaken van de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Noord Holland, wordt tevens de volgende verwijzing toegevoegd: Zie voor de actuele stand van zaken: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie_en_PRV Bij de digitale presentatie van de Omgevingsvisie op www.ruimtelijkeplannen.nl worden de kaarten

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
			<p>horende bij het hoofdstuk 4 (Context) uitsluitend zichtbaar als onderdeel (bijlage) van het pdf-bestand van het beleidsdocument Omgevingsvisie Waterland 2030. In hoofdstuk 2 (Proceswijzer) wordt de kolom “kaartlaag” in de proceswijzer gewijzigd in “kaartmateriaal”. Bij stap 2 van de proceswijzer wordt het woord “Context” in deze kolom veranderd in “Kaarten in de bijlage”.</p> <p>Zie ook de beantwoording van zienswijze 11b en 35g waar eveneens opmerkingen over het kaartmateriaal in het hoofdstuk 4 (Context) zijn gemaakt.</p>
5	<p>Ten aanzien van de nieuwbouw in de kleine kernen (bladzijde 39 en 40 van de Omgevingsvisie) geeft de betrokkene aan dat de gemeente een visie zou moeten hebben op de wenselijkheid hiervan. Naar de mening van de betrokkene kan dit niet afhankelijk worden gesteld van de stemming onder de bevolking. Persoonlijk is betrokkene tegen nieuwbouw in verband met de kwetsbaarheid van de kern en het omliggende natuurgebied.</p>	<p>In de Omgevingsvisie is wel een visie op woningbouw opgenomen. Deze bestaat uit een beheerste groei van de woningvoorraad waartoe een zoektocht naar bouwmogelijkheden wordt opgestart. Uitgangspunt is allereerst bouwen binnen bestaand bebouwd gebied (thans bestaand stedelijk gebied), en alleen in uitzonderlijke situaties en in kleinschalige vorm daarbuiten. Letterlijk staat in de Omgevingsvisie het volgende. “Het uiteindelijke aantal (red. woningen) zal bepaald worden door de ruimtelijke draagkracht van het gebied, de indentiteit en balans in maat en schaal staan voorop.... De nadruk ligt op huurwoningen.” Het onderzoek naar bouwmogelijkheden vindt in de vier grootste kernen plaats. De gemeente start ook in de kleine kernen een dergelijke zoektocht. Deze zoektocht gaat uit van de maat en schaal van deze kleinschalige kernen en gaat, net als bij de grote kernen, uit van een interactief proces vergelijkbaar met dat van de Omgevingsvisie, maar dan op het schaalniveau van de kern. Daarbij geldt voor de kleine kernen dezelfde spelregel als voor de grote</p>	<p>In paragraaf 5.4, onder kernopgave 2, bladzijde 40, punt 2 vindt een aanpassing plaats van de eerste zin. De bestaande redactie luidt: “Voor de kleine kernen Uitdam, Watergang en Zuiderwoude is het uitgangspunt dat een onderzoek naar woningbouwmogelijkheden alleen wordt opgestart als er voldoende draagvlak is in het dorp.” Deze zin wordt vervangen door de volgende zinnen: “Voor de kleine kernen Uitdam, Watergang en Zuiderwoude is het uitgangspunt dat een onderzoek naar woningbouwmogelijkheden wordt opgestart. Daarbij wordt, net als bij de grote kernen, een proces gevolgd vergelijkbaar met dat van de Omgevingsvisie maar dan op het schaalniveau van de kern.” De overige tekst in paragraaf 5.4 blijft gehandhaafd. Hierin staat onder meer: “Een redelijke mate van consensus is juist in deze kernen erg belangrijk”.</p>

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		<p>kernen; primair binnen bestaand bebouwd gebied (thans bestaand stedelijk gebied).</p> <p>Als een initiatiefnemer of initiatiefnemers zelf met een plan komen, dan geldt het stappenplan van de proceswijzer in hoofdstuk 2. Hierin is aangegeven dat de initiatiefnemer zelf de dialoog met omwonenden en andere belanghebbenden moet opstarten. Komt de initiatiefnemer er niet met zijn omgeving uit, dan zal de gemeente alle partijen op gelijkwaardige manier horen en zal de gemeenteraad via de gebruikelijke weg een besluit nemen over het planvoornemen.</p> <p>Mede naar aanleiding van deze zienswijze en de zienswijzen 6, 7, 8a, 9a, 11d, 35r en 35v wordt de redactie van de Omgevingsvisie verduidelijkt.</p>	
6	Betrokkene geeft aan dat Zuiderwoude geen mogelijk zoekgebied ter versterking van de woningvoorraad zou moeten zijn, dit uit het oogpunt van bescherming van het dorpsgezicht en van de kwetsbare natuur.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.
7	Betrokkene geeft een identieke reactie als weergegeven onder zienswijze 5. Aangevoerd wordt tevens dat er momenteel geen groot draagvlak is voor uitbreiding ter versterking van de woningvoorraad. De enige vorm van versterking die wel mogelijk wordt geacht, is woningbouw in de vorm van inbreiding.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5. Benadrukt wordt dat inbreiding en transformatie van niet-woonfuncties naar woonfuncties de primair gewenste vorm zijn van woningbouw.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.
8a	In een door 51 personen getekende reactie wordt ingegaan op de mogelijkheden voor woningbouw in de kern Zuiderwoude. Gesteld wordt dat deze mogelijkheden afhankelijk worden gemaakt van consensus binnen de bevolking. Dit leidt volgens de betrokkenen tot polarisatie en tot het feit dat modale	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
	en twee maal modale Waterlandse starters geen woning kunnen betrekken in Zuiderwoude.		
8b	Betrokkenen vragen zich af of de Omgevingsvisie op dit punt juridisch houdbaar is.	Ten aanzien van de juridische status van een structuurvisie (in het voorliggende geval Omgevingsvisie genoemd) het volgende. Een dergelijke visie is vormvrij en bindend voor het overheidsorgaan dat de visie vaststelt. In de visie staat omschreven hoe de gemeente met een initiatief omgaat (zie hoofdstuk 2 Proceswijzer). De wijze waarop dat gebeurt en omschreven is, is niet in strijd met geldende wetgeving.	
9a	Betrokkene geeft aan huiverig te zijn voor het gedeelte van de Omgevingsvisie waarin een mogelijk onderzoek naar woningbouw in kleine kernen wordt benoemd. Er wordt gepleit voor bescherming van het kwetsbare dorp Zuiderwoude, de natuur en de bewoners. Betrokkene kan zich wel vinden in transformaties van niet-woonfuncties naar woonfuncties in de kleine kernen, zoals verwoord in de Omgevingsvisie.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5. Benadrukt wordt dat inbreiding en transformatie van niet-woonfuncties naar woonfuncties de primair gewenste vorm zijn van woningbouw.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.
10a	Door de stadsraad Monnickendam wordt ingebracht dat het aspect “de gemeente moet specifieke parkeer- en verkeersproblemen in oude kernen aanpakken” ten onrechte geen prioriteit heeft gekregen.	In de Omgevingsvisie is het onderzoek naar verkeer en parkeren in Monnickendam in het uitvoeringsschema opgenomen voor de korte termijn. Er is dus geen sprake van een lage prioriteit.	
10b	Tevens geeft de stadsraad aan dat ze de kernopgave “onderzoek naar verkeer en parkeren in Monnickendam (trillingen, slechte bereikbaarheid)” te vaag vindt. In haar notitie inzake verkeer en veiligheid in de binnenstad van 27 september 2016 heeft de stadsraad veel specifiekere knelpunten en mogelijke oplossingen opgenomen ten aanzien van vrachtverkeer, sluipverkeer, personenauto's,	Onderkend wordt dat de verkeers- en parkeerproblematiek in oude kernen in de Omgevingsvisie op hoofdlijnen is benoemd. Dit is ook het karakter van een Omgevingsvisie. De gemeente maakt in het stadium van uitvoering graag gebruik van de inmiddels door uw stadsraad verstrekte nadere gegevens. Sowieso zal bij deze uitvoering sprake zijn van nauw overleg met de stadsraad en de	In paragraaf 5.4, kernopgave 4, bladzijde 44 wordt onder “Wat gaan we doen” bij het derde punt toegevoegd; Er zal een verkeersplan worden opgesteld. In het uitvoeringsschema op bladzijde 54 wordt het actiepunt 11, onderzoek naar verkeer en parkeren in Monnickendam (...) aangevuld met “en opstellen verkeersplan”.

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
	parkeerdruk in de binnenstad en fietsers en voetgangers.	bewoners en belanghebbenden in Monnickendam. Inmiddels is bekend gemaakt dat het college 2017 ook wil gebruiken om gezamenlijk met de stadsraad, inwoners, instellingen en ondernemers van Monnickendam, tot een breed gedragen verkeersplan te komen (brief aan de gemeenteraad d.d. 6 december 2016, nr. U16.06936). De Omgevingsvisie wordt op dit punt geactualiseerd.	
11a	LTO Noord heeft met waardering kennisgenomen van de Omgevingsvisie.	Deze positieve reactie wordt graag in ontvangst genomen.	
11b	LTO Noord wijst erop dat het kaartmateriaal in de visie ten aanzien van het natuurzoekgebied alweer verouderd is. Zij beveelt aan om een verwijzing naar provinciale kaarten op te nemen gezien het feit dat er vaker mutaties optreden.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 4.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 4.
11c	LTO Noord vraagt om een concretisering van het actiepunt 12 Participatie innovatieprogramma Veen.	Het Innovatie Programma Veen (IPV) is eigendom van Water, Land en Dijken (WLD) en Landschapsbeheer Noord-Holland (LNH). Het is een samenwerking waarbij LNH locaties beschikbaar stelt en WLD uit hun achterban agrariërs betreft die het agrarische werk kunnen uitvoeren. Het IPV streeft naar nieuwe vormen van bedrijfsvoering in het veenweidegebied die gericht zijn op het verminderen van de bodemdaling in het veenweidegebied (onder meer paludicultuur). In het IPV wordt een beroep gedaan op de overheden (op rijksniveau, provinciaal en gemeentelijk niveau en op het gebied van waterbeheer). Deze kunnen een bijdrage leveren ten aanzien van commitment, financiering, beleidsvorming en wet- en regelgeving. De gemeente Waterland ziet haar rol vooral in de medewerking aan de omslag naar innovatieve bedrijfsvoering en het bijdragen aan het overleg dat	Op bladzijde 46 van de Omgevingsvisie wordt de tekst genoemd onder punt 3, aangepast. De zin “De gemeente zet zich in voor het uitdragen van verworven kennis en ervaring uit dit project” wordt vervangen door “De gemeente zal haar bijdrage leveren door medewerking te verlenen aan de omslag naar innovatieve bedrijfsvoering gericht op het beperken van de bodemdaling in het veenweidegebied en door communicatie hierover te voeren met andere overheden en de samenleving”.

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		hierover noodzakelijk is met andere overheden en met de samenleving. Het actiepunt participatie in het “Innovatieprogramma Veen” wordt naar aanleiding van deze zienswijze verduidelijkt.	
11d	Tot slot verbaast LTO Noord zich over de democratische wijze waarop wordt omgegaan met woningbouw in kleine kernen.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.
12a	De Stichting Vrijliggende Werven Marken onderschrijft de omschrijving van een aantal waarden en kernprincipes die in de Omgevingsvisie als belangrijk zijn aangemerkt. De stichting begrijpt goed dat de gemeente wil dereguleren in de minst kwetsbare gebieden. Echter, zij pleit ervoor om voor het zeer karakteristieke gebied ten zuidoosten van de Kruisbaakweg-Wallandweg-Oosterpad de regels juist aan te scherpen. Dit vanwege de enorme cultuurhistorische betekenis van dit gebied. Voor dit gebied zou een stop op ruimtelijke ontwikkelingen moeten komen. De wijzigingsbevoegdheid voor vrijkomende agrarische bedrijven zou beperkt moeten worden tot natuur of kleinschalige agrarische activiteiten. Een omschakeling naar “Wonen” of “Maatschappelijk” zou niet mogelijk moeten zijn.	De gemeente is het met de stichting eens dat het landelijke gebied van Marken een grote waarde heeft en heeft deze ook benoemd in de Omgevingsvisie. Echter Marken is geen museum. Het bieden van verschillende mogelijkheden tot functieverandering bij het beëindigen van een agrarisch bedrijf, is belangrijk om te zorgen dat vrijkomende erven niet verpauperen. Belangrijk is om daarbij te vermelden dat op basis van het bestaande beleid, in het geval van wijziging van functie, voorwaarden gelden gericht op een goede landschappelijke inpassing.	
12b	Nieuwe ruimtelijke initiatieven zouden volgens de stichting gezocht moeten worden binnen de nu al dichtbebouwde delen van het beschermde dorpsgezicht, waarbij zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van leegstaande panden. De herbestemming van het voormalige raadhuis vindt de stichting een goed voorbeeld.	De zienswijze sluit aan bij hetgeen is opgenomen in de Omgevingsvisie. Benadrukt wordt dat inbreiding en transformatie van niet-woonfuncties de primair gewenste vorm zijn van woningbouw. Het uitgangspunt is: allereerst bouwen binnen bestaande bebouwd gebied (thans bestaand stedelijk gebied) en alleen in uitzonderlijke situaties en in kleinschalige vorm daarbuiten.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
12c	Behoud van (kleinschalige) agrarische activiteiten is wenselijk met het oog op het onderhoud van het landschap. In dat verband pleit de stichting ervoor om lokale schapen in te zetten voor de begrazing van de versterkte Marker omringdijk.	Het idee om schapen in te zetten bij de beweiding van de dijken, kan de betrokkene het beste inbrengen bij het synchrone project voor de dijkversterking (zie hoofdstuk 4 Context, bladzijde 21 van de Omgevingsvisie).	
13	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
14	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
15	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
16	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
17	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
18	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
19	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
20	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
21	De zienswijze is identiek aan de zienswijze behandeld onder 12.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 12.	
22a	Betrokkene vindt dat er verhoudingsgewijs een klein aantal inwoners inbreng hebben gegeven op de Omgevingsvisie.	De gemeente heeft via vele kanalen (social media, kranten, website en uitnodigingen) een ieder de gelegenheid geboden om vooraf inbreng te leveren. Daaruit is belangrijke input ontstaan van honderden mensen die vanuit betrokkenheid hebben meegedacht over de toekomst van Waterland en daarmee meegebouwd hebben aan de Omgevingsvisie. Dergelijke beginspraak is passend bij deze tijd en van grote waarde. Dit laat onverlet en	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		staat naast het feit dat een ieder tijdens de tervisielegging inhoudelijk op de Omgevingsvisie kan reageren en dat de afweging van deze inbreng en de vaststelling van de visie uiteindelijk liggen bij de democratisch gekozen gemeenteraad.	
22b	Betrokkene vindt dat een visie op bovenlokale schaal ontbreekt.	De positionering van de gemeente in de regio wordt belicht in hoofdstuk 3 ID-kaart (paragraaf 3.1). De positie van Waterland in de regio is die van de tuin van de stad. Een van de vijf kernprincipes “Houd de stad op afstand maar versterk de verbindingen” dient als basis voor afwegingen die door de gemeente worden gemaakt op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kernprincipe hangt sterk samen met de positionering in de regio zoals deze op basis van de inbreng van bewoners en belanghebbenden is geformuleerd.	
22c	Op het onderwerp economie ontbreekt volgens de betrokkene een concrete benadering. Er wordt gewezen op de verdwijnende boer als landschapsverzorger en op het wegzinkende veenweidegebied. Voor dit gebied is een ruimtelijke visie nodig. Gepleit wordt voor het opheffen van de kopstationspositie van de havens van Uitdam, Marken en Monnickendam. Tevens wordt gepleit voor een doorvaarmogelijkheid in de Bukdijk en een aquaduct bij De Nes.	In de Omgevingsvisie wordt in een afzonderlijke paragraaf (paragraaf 4.8) en in een afzonderlijke kernopgave (paragraaf 5.5, kernopgave 8) ingegaan op het onderwerp economie. Specifiek ten aanzien van de landbouw en de recreatie is het te continueren beleid en de aanvullingen daarop in paragraaf 5.5 opgenomen. Naast de landbouw in algemene zin komt de veenweideproblematiek daarin aan de orde. Concrete acties zijn onder de nummers 12 en 13 in het uitvoeringsschema opgenomen (zie paragraaf 6.1). De opmerking over de kopstationpositie van de havens kan de gemeente niet duiden. Ten aanzien van de havens wordt verwezen naar de gemeentelijke Toeristische visie 2015-2025 en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. Daarin is onder meer de visie voor jachthaven Hemmeland en	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		aandacht voor de vaarroutes (baggeren), de watersport en de waterrecreatie vastgelegd. De Toeristische Visie 2015-2025 en de daarbij behorende uitvoeringsagenda zijn in te zien via de gemeentelijke website. ¹ Voor de toekomst van de Bukdijk wordt een separaat proces gevoerd. Zie ook de beantwoording van zienswijze 25k.	
22d	Op juridisch gebied geeft betrokkene aan dat er bij de uitvoering getoetst moet worden aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening en de Provinciale Structuurvisie 2040.	Het is de gemeente duidelijk dat er beperkingen liggen vanwege het huidige provinciale beleid. Dit komt dan ook uitgebreid aan bod in hoofdstuk 4 van de Omgevingsvisie.	
22e	Aanbevolen wordt de democratisch vastliggende woningcontingenten in het buitengebied in het kader van de groene long Metropool Amsterdam (Rijksbufferzone) in de visie te melden.	De Omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen waarin de hoofdlijn van het woningbouwbeleid wordt benoemd. Het indicatieve woningbouwaantal van 500 tot 2030 is in de lijn met de rol die gemeente Waterland in de regio speelt waarbij een beheerste vorm van groei wordt voorgestaan. Het opnemen van meer informatie in de Omgevingsvisie is niet noodzakelijk gezien het feit dat de exacte woningbouwprogrammering in regionale actieprogramma's wordt vastgelegd.	
22f	Op het gebied van welzijn/gezondheid en milieu geeft de betrokkene aan dat aandacht moet worden geboden aan waterrecreatie/waterkwaliteit (blauwalg, botulisme en door vogels overgebrachte ziekten).	De waterkwaliteit en het beperken van gezondheidsrisico's zijn zeker belangrijke punten. Het waterkwaliteitsbeheer is echter niet ondergebracht bij de gemeente. Voor de rijkswateren is dit neergelegd bij Rijkswaterstaat en voor het overige bij de waterschappen. Ook de bestrijding van ziekten zoals de vogelgriep, wordt niet op gemeentelijk niveau vormgegeven. Wel heeft de gemeente vanzelfsprekend een signalerende rol.	

¹ www.waterland.nl/over-waterland/sport-vrije-tijd-en-toerisme/toerisme

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		Voor wat betreft het onderwerp waterrecreatie wordt verwezen naar de gemeentelijke Toeristische Visie 2015-2025 en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. ²	
22g	De betrokkene is van mening dat de balans tussen natuur en menselijk gebruik is doorgeslagen naar extreem natuurbehoud. Een voor ieder toegankelijk fietspad is bijvoorbeeld gewenst door het Varkensland tussen Broek in Waterland en Watergang. Tevens is er sprake van een vervuilende en verstorende hoeveelheid aalscholvers en ganzen die kwalijke neveneffecten veroorzaken.	De Omgevingsvisie is een visie die beleid op hoofdlijnen geeft. Het beleid om het netwerk van wandel- en fietspaden waar mogelijk te versterken is beleid uit de Toeristische Visie 2015-2025 dat in de Omgevingsvisie wordt gecontinueerd. De Omgevingsvisie geeft een algemeen uitgangspunt maar gaat niet in op specifieke fietspaden. De gemeente heeft geen bevoegdheid om in te grijpen bij overlast door beschermde diersoorten. Per 1 januari 2017 ligt de bevoegdheid om ontheffingen te verlenen voor de bestrijding van overlast veroorzakende beschermde diersoorten bij de provincie (voorheen was dit het Rijk).	
22h	De provinciale wegen langs de woonwijken van Monnickendam en IJpendam met veel fijnstof zouden een belangrijk onderdeel van de visie moeten uitmaken. Een bootverbinding Gouwzee-Amsterdam met een aquaduct zou een alternatief kunnen zijn.	De luchtkwaliteit van genoemde wegen voldoet aan de normen die daaraan op basis van landelijke wet- en regelgeving worden gesteld. Iedere nieuwe ruimtelijke ontwikkeling moet op basis van geldende wet- en regelgeving aan luchtkwaliteitsnormen worden getoetst. Het onderwerp luchtkwaliteit is daarmee afdoende geregeld. Voor de visie op de bereikbaarheid wordt voor het overige verwezen naar het synchrone project bereikbaarheid Waterland (zie bladzijde 21 van de Omgevingsvisie). Voor een bootverbinding Gouwzee-Amsterdam met een aquaduct ziet de gemeente op dit moment geen rol voor zich weggelegd. Mocht in de toekomst sprake zijn van een dergelijk initiatief, dan wordt van	

² www.waterland.nl/over-waterland/sport-vrije-tijd-en-toerisme/toerisme

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		een initiatiefnemer verwacht dat het plan ten minste is voorbereid als beschreven in de proceswijzer (hoofdstuk 2 van de Omgevingsvisie).	
22i	Gevraagd wordt om de subsidievreters uit de visie te halen.	In de Omgevingsvisie zijn geen plannen opgenomen voor het verlenen van subsidies.	
23	De gemeente Purmerend herkent zich in het uitgangspunt om te kunnen voorzien in de eigen woningbehoefte. Purmerend voelt zich daarbij verantwoordelijk voor de regionale opgave. Daarbij moet voor wat betreft Purmerend naast binnenstedelijk ook buitenstedelijk, en zelfs buiten de randen van Purmerend, naar locaties worden gezocht. De gemeente gaat daarover in het eerste kwartaal van 2017 graag in gesprek met haar inwoners en partners (w.o. de buurgemeenten).	Deze zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen. De gemeente Waterland is graag bereid om met haar buurgemeente in contact te treden, maar wijst wel op de belangrijke uitgangspunten in haar Omgevingsvisie ten aanzien van het behoud van de openheid en het op afstand houden van de stad.	
24	De gemeente Almere ondersteunt de keuze van de gemeente Waterland voor een beheerste groei. Enigszins onderbelicht is naar het oordeel van de gemeente Almere, de Natura 2000-status van het IJmeer-Markermeer en het toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES). Een van de speerpunten is watersport en –recreatie. De gemeente Almere gaat ervan uit dat de gemeente Waterland daarbij oog heeft voor het beheer van de natuurwaarden van het gebied.	<p>Zoals in de kernprincipes van de Omgevingsvisie is verwoord, vindt de gemeente de natuur een belangrijk vertrekpunt bij keuzes ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Daarnaast is de aard van de toeristische ontwikkeling die de gemeente voorstaat gericht op de rustige vormen van recreatie. De gemeente ziet dan ook geen strijd tussen de uitgangspunten van het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem en haar Omgevingsvisie.</p> <p>De Omgevingsvisie is bewust als compacte Omgevingsvisie op hoofdlijnen vormgegeven. Dat betekent dat tekst en beeldmateriaal met name gaan over wat de gemeente als nieuwe visie uit wil dragen en wat de gemeente als nieuwe acties uit wil voeren. Deze nieuwe visie en nieuwe acties zijn niet in strijd met het TBES.</p>	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
25a	De Eilandraad Marken vindt de Omgevingsvisie Waterland 2030 een prettig leesbaar stuk. Ook vindt zij dat veel punten uit de Visie voor Marken zijn overgenomen.	Deze positieve reactie wordt graag in ontvangst genomen.	
25b	Aanvullend verwoordt de Eilandraad dat zij bij de vijf kernprincipes het behoud en het verhogen van de leefbaarheid en waterveiligheid (safety first and quality too) mist.	De kernprincipes zijn zorgvuldig samengesteld op basis van de inbreng van alle deelnemers aan het interactieve proces. Leefbaarheid is een algemeen nagestreefd begrip; ook buiten de gemeente Waterland. Het belang daarvan is groot. Het totaal aan kernprincipes en waarden (zoals verwoord in hoofdstuk 3) met de kernopgaven en acties (zoals verwoord in hoofdstuk 5 en 6), dient ten behoeve van de leefbaarheid en geeft meer gedetailleerd aan wat dit begrip voor Waterland betekent. Specifiek voor Marken is in de Omgevingsvisie met het oog op de leefbaarheid de zorg voor een goede balans tussen het wonen op Marken en de recreatieve druk benoemd. Bij kernopgave 6 (bladzijde 47) is dan ook aangegeven “...waak voor overdruk met name op het eiland Marken”. In het uitvoeringsschema komt dit terug in actiepunt 15; “Monitoring klachten recreatieve druk op Marken, waarna zo nodig maatregelen nemen”. Waterveiligheid maakt deel uit van het kernprincipe “beleef en respecteer het water”.	
25c	Daarnaast stelt de Eilandraad dat bij bladzijde 5, scherper het maatwerk per gebied moet worden aangegeven. Dit in relatie tot de woningbouw en herontwikkelopgave op Marken en de dialoog met de provincie Noord-Holland.	In de inleiding van de Omgevingsvisie staat op bladzijde 5 dat de vraag of een ontwikkeling passend is, afhangt van de mate waarin deze ontwikkeling bijdraagt aan de kernprincipes en de identiteit van het betrokken gebied. De identiteit van het betrokken gebied is nader uitgewerkt in hoofdstuk 3. Daarmee worden de verschillen tussen deelgebieden op hoofdlijnen aangegeven. Dit past bij het karakter	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		van een Omgevingsvisie; een visie op hoofdlijnen. Maatwerk per gebied is geheel in lijn met het uitgangspunt dat de identiteit van de verschillende deelgebieden uitgangspunt is bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.	
25d	Vanaf bladzijde 12 wordt gesproken over het buitengebied. Het buitengebied van Marken valt echter niet onder het bestemmingsplan buitengebied.	De begrenzing van het bestemmingsplan buitengebied is een grens van een juridisch plan terwijl de landschappelijke verschijningsvorm de basis vormt van de gebiedsindeling in hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie. Dit hoofdstuk gaat over de identiteit van de gemeente en deelgebieden daarbinnen. De tekst waar in de zienswijze naar wordt verwezen, hoort bij de ID-kaart die te vinden is na bladzijde 14 van de Omgevingsvisie. Het landelijke gebied van Marken is open en groen, net als dat van het veenweidegebied en van de droogmakerij. De grondslag is echter anders (namelijk een oud zeekeleigebied). Het deelgebied Marken is daarom apart benoemd (zie ook de Leidraad Landschap en cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland).	
25e	Op bladzijde 13 wordt uitgegaan van waterrobuust bouwen in het buitengebied. Aangenomen wordt dat ook op het landelijke gebied van Marken wordt gedoeld. De Eilandraad wil waarschuwen voor onnodige extra eisen aan het bouwen op Marken omdat dit bouwen ook financieel haalbaar moet blijven.	De aanname dat de tekst over waterrobuust bouwen mede op het landelijke gebied van Marken slaat, is juist. De gemeente heeft oog voor het grote aantal waarden dat in de gehele gemeente en op Marken in het bijzonder aan de orde is. In veel gevallen zullen daarom maatwerkoplossingen nodig zijn. Is er in het landelijk gebied van Marken of daarbuiten een ontwikkeling, dan hoort daarbij dat wordt nagedacht over de waterbestendigheid. De gemeente heeft geen dwingend voorschrift hiervoor aangegeven, maar heeft dit als aandachtspunt benoemd.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
25f	De Eilandraad stelt dat de lering uit het project “Doorontwikkeling van de klimaatadaptieve woontraditie op Marken” niet uitsluitend op Marken plaats zou moeten vinden omdat er ook andere middelen zijn om de waterveiligheid op Marken te borgen.	De lering uit het genoemde project is toepasbaar in grote delen van Nederland die door hun (hoogte)ligging een zeker risico lopen op overstroming. Daarbij zal worden betrokken dat waterbestendigheid op meerdere manieren kan worden bereikt.	
25g	Daarnaast wordt opgemerkt dat een waterrobuuste inrichting niet alleen uitgangspunt moet zijn bij ontwikkelingen in het buitengebied, maar ook in de bestaande situatie (dit i.v.m. de slechte afwatering richting het gemaal). De Eilandraad wijst de gemeente op haar rol bij de waterrobuuste vormgeving van de openbare ruimte.	<p>In paragraaf 5.6 (bladzijde 52) van de Omgevingsvisie is aangegeven dat lering uit het pilotproject ingezet zal worden in bouw, verbouw en <u>inrichtingsplannen</u>. De gemeente is zich bewust van haar rol bij de waterrobuuste vormgeving van de openbare ruimte.</p> <p>Vanuit de informatie van het project Dijkversterking (buiten de scope van deze Omgevingsvisie) wordt het volgende opgemerkt: Het borgen van de waterveiligheid op Marken voor een aanzienlijke periode en de daarmee samenhangende overdracht van het beheer van de dijken van Rijkswaterstaat naar het waterschap, geeft de kans om ook de waterhuishouding op Marken zelf voor een langere tijd te verbeteren en de robuustheid van het systeem te versterken. Met het verbeteren van de waterhuishouding kunnen ook goede vaarverbindingen ontstaan voor kleine recreatievaart zoals kano's, elektrisch varen en sloepjes. Dit kan bijdragen aan meer draagvlak voor de dijkversterking. Het HHNK beheert het watersysteem op Marken, de provincie wil de waterrecreatiemogelijkheden bevorderen, en de gemeente stimuleert recreatieve en toeristische ontwikkelingen.</p> <p>Op dit moment wordt door het HHNK onderzoek gedaan naar de waterhuishouding, aangezien het</p>	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		overslagdebit een rol speelt in de uitwerking. Afhankelijk van de keuze voor het voorkeursalternatief van de dijk en de resultaten van het onderzoek van HHNK, maken maatregelen voor het watersysteem in meer of mindere mate deel uit van het dijkversterkingsproject als planonderdeel of worden ze gezien als meekoppelkans. Bij keuze voor een overslagbestendig alternatief, zal dit pakket geheel of gedeeltematig als planonderdeel worden meegenomen in de planstudiefase.	
25h	Er wordt verzocht het hiervoor genoemde gemaal in de Omgevingsvisie op te nemen om realisering bij Hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat af te kunnen dwingen. In het algemeen vraagt de Eilandraad zich in dit verband af wat de definitie is van een lopend project. Dit omdat enkele bekende projecten op Marken niet op de kaart met projecten staan.	Bij de projecten die als lopende projecten zijn opgenomen in de Omgevingsvisie gaat het om lopende, vaststaande grotere projecten (zie ook het visiedocument Zoeken naar visie. ³) Het kan zijn dat projecten of vanwege hun schaal of vanwege de status niet op deze kaart zijn opgenomen. In het algemeen geldt dat de Omgevingsvisie, conform het plan van aanpak dat bij de start van het visietraject is opgesteld, de door de raad besloten (ruimtelijke) projecten en ontwikkelingen respecteert (zie het Plan van Aanpak, onder spelregels ⁴).	
25i	De Eilandraad wil dat er kritisch wordt gekeken naar de vrijwaringszone rond de dijken in verband met de belemmering die dit oplevert voor woningbouw.	Rond de primaire waterkeringen geldt in het algemeen een vrijwaringszone van 100 tot 175 m. Bebouwing is hier alleen mogelijk onder de voorwaarde dat het bevoegd gezag hiermee instemt nadat is aangetoond dat de waterkerende functie niet wordt geschaad. Het betreft dus geen absoluut bouwverbod. Dat neemt niet weg dat het een fikse belemmering kan opleveren bij bouwplannen. Deze	

³ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

⁴ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		belemmering wordt echter ingegeven door een belangrijk doel, namelijk de waterveiligheid. Het bevoegd gezag is toegerust om in deze de juiste afwegingen te maken. De gemeentelijke overheid heeft geen zeggenschap over dit aspect.	
25j	De Eilandraad geeft aan dat tektonische bodemdaling het proces van bodemdaling van de veenweidegebieden nog versterkt. Zij wijst op de problemen van paalrot die daarmee verband houden en in de periode tot 2030 een rol zullen gaan spelen.	Paalrot kan vooral optreden als ten opzichte van de historische situatie lagere waterpeilen optreden zodat de houten fundering deels boven het grondwater uitsteekt. Het peilbeheer van het landelijke gebied is niet in handen van de gemeente. De gemeente heeft in deze dan ook niet meer dan een signalerende functie. In de huidige communicatie met de waterbeherende instanties hebben de genoemde aspecten de nodige aandacht.	
25k	De Eilandraad ziet kansen voor duurzaamheid (zonne-energie) bij de Bukdijk en De Nes. Zij wijst hierop omdat op dit moment andere plannen voor de Bukdijk worden afgewogen die een inrichting voor duurzame energieopwekking in de weg staan.	Met verwijzing naar de raadsvergadering van 10 maart en 13 oktober 2016 wordt voor de toekomst van de Bukdijk een separaat proces gevoerd. Dat proces vangt aan met een plan van aanpak.	
25l	De Eilandraad ziet graag een aparte paragraaf in de Omgevingsvisie over hoe jongeren aan de gemeente en de kern kunnen worden gebonden.	De Omgevingsvisie is gemaakt voor alle inwoners en ondernemers in de gemeente, de gemeentelijke politiek, en de gemeentelijke medewerkers. Het is niet de insteek geweest om daar specifieke groepen uit te halen. Jongeren krijgen wel specifieke aandacht in de Woonvisie van de gemeente en ook in het rapport Wonen op Marken waarmee het gemeentebestuur onlangs heeft ingestemd. Ook verricht de gemeente een onderzoek naar de mogelijkheden om jongeren beter te betrekken bij interactieve processen zoals het proces om te komen tot woningbouw in verschillende kernen van de gemeente.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		<p>Het proces van ontgroening is een autonoom proces. De mate waarin jongeren zich huisvesten of blijven wonen in de gemeente wordt in grote mate bepaald door onderwijs en (de afstand tot) werk. Het huidige aantal basisscholen en een middelbare school in de gemeente, de gunstige afstand ten opzichte van stedelijke centra (werk en hoger onderwijs) zijn positieve (bindings)elementen voor de genoemde groep.</p> <p>In de Omgevingsvisie is de groep jongeren ook zeker niet vergeten. Genoemd wordt het project met de scholieren van de middelbare school (zie bladzijde 43 van de Omgevingsvisie), de aandacht voor het realiseren van jongerenwoningen, de aandacht voor het goede klimaat om te studeren en/of thuis te werken en het onderzoek naar de belangstelling voor verbetering van het breedbandnetwerk.</p>	
25m	De Eilandraad pleit voor het loslaten van een vast percentage voor sociale woningbouw om flexibel te blijven en maatwerk te kunnen verrichten. Ook pleit zij ervoor om bouwen buiten bestaand bebouwd gebied niet uit te sluiten.	<p>In de Omgevingsvisie is geen vast percentage opgenomen voor sociale woningbouw. Wel is in de visie aangegeven dat de nadruk ligt op huurwoningen.</p> <p>In de gemeentelijke woonvisie is een en ander gedetailleerder aangegeven en is wel een specifieke mix van woningtypen (sociaal, sociaal plus en vrije sector) benoemd. Dit laat onverlet dat in specifieke situaties maatwerk mogelijk blijft.</p>	
25n	De Eilandraad geeft aan dat een eerste gesprek over de meekoppelkansen bij de dijkversterking heeft plaatsgevonden en dat daar een aantal mogelijkheden uit naar voren zijn gekomen.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Waarbij wordt opgemerkt dat het project Dijkversterking buiten de scope van deze Omgevingsvisie valt (zie ook het visiedocument Zoeken naar Visie, bladzijde 7 ⁵).	

⁵ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
25o	De Eilandraad nodigt de gemeente uit voor een komende bijeenkomst omdat zij zelf willen stilstaan bij hun veranderende rol. Zij verbindt dit met de eveneens aangekondigde verandering van de rol van de gemeente zoals omschreven in de Omgevingsvisie. Vraag voor de Eilandraad is hoe ver zij als Eilandraad kunnen gaan in het bewerkstelligen van leefbaarheidsdoelen en refereert aan het bestuurskrachtonderzoek waarin wordt aangegeven dat de rol van de kernraden duidelijker moet worden.	De gemeente complimenteert de Eilandraad met haar houding ten aanzien van de veranderingen in de relatie tussen maatschappij en overheid. Het overleg over de veranderende rol van de kernraden - ook vanuit het bestuurskrachtonderzoek – vindt plaats binnen de processen van het kernradenoverleg.	
25p	De Eilandraad geeft aan dat trillingshinder ook op Marken aan de orde is en tot verzakking van huizen leidt. De Eilandraad pleit voor een verkeerscirculatieplan voor Marken. Hierin kan dan ook de actuele parkeerproblematiek worden meegenomen. Zij vraagt om nadrukkelijke aandacht voor trillingshinder, verzakkingen en parkeren op bladzijde 44 van de Omgevingsvisie.	De problematiek van overlast van verkeer en gebrek aan parkeervoorzieningen heeft in zijn algemeenheid de aandacht van de gemeente. Op bladzijde 18 van de Omgevingsvisie is bij “Belangrijk bij een ontwikkeling in de kernen” aangegeven “kies voor ontwikkelingen die passen bij de schaal van het dorp/de stad en bedenk hoe overlast (hinder, verkeer, parkeren) kan worden voorkomen”. In Marken geldt voor alle motorvoertuigen een inrijverbod, voor alle straten en wegen, met uitzondering van de Kruisbaakweg en de centrale parkeerplaats. Alleen met een inrijontheffing mag men Marken inrijden. Wanneer men in de oude kern of op een van de werven moet zijn, kan alleen een ontheffing worden afgegeven indien het voertuig niet zwaarder is dan 5 ton totaalgewicht, dit i.v.m beperkte sterkte van de bruggetjes. In overleg is het mogelijk om (bouw)materialen tijdelijk te stallen op de centrale parkeerplaats, om deze vervolgens met kleine voertuigen verder te transporteren. In de hele oude kern van Marken geldt dus een gewichtsbepanking voor zwaar verkeer van 5 ton. Er	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		<p>worden geen ontheffingen verleend aan voertuigen zwaarder dan 5 ton. De handhaving van het inrijverbod ligt bij de politie Zaanstreek-Waterland. Vanuit de gemeente wordt in het structurele overleg met de politie regelmatig om aandacht voor de handhaving van het inrijverbod.</p> <p>Ten aanzien van het aspect parkeren in de oude kern verstrekt de gemeente sinds 2 januari per adres een bezoekerspas.</p> <p>Gezien het hiervoor genoemde bestaande beleid ligt een verkeerscirculatieplan voor Marken niet voor de hand. Zoals in de Omgevingsvisie aangegeven (zie daarvoor ook het antwoord op de opmerking onder 25b), blijft de leefbaarheid op Marken echter een constant aandachtspunt voor de gemeente.</p>	
25q	De Eilandraad ziet een verbeterdoel voor de Boxenring en vraagt of de functie wonen daar wellicht toegevoegd kan worden.	Voor dit deel van de zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 28.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 28.
26a	<p>Het Wandeloverleg Noord-Holland (de provinciale tak van Stichting Wandelnet) pleit voor het opnemen van de formele en informele wandelpaden in de gemeente en het beschermen daarvan. Tevens pleit de stichting voor het realiseren van wandelpaden daar waar ontbrekende schakels zijn. In een bijlage bij de zienswijze is daartoe een kaart opgenomen.</p> <p>Het Wandeloverleg vraagt om een versterking van de ambitie ten aanzien van het wandelen. Zij suggereert om bij kernopgave 6/7 toe te voegen dat de gemeente de ambitie heeft om alle kernen onderling te verbinden via exclusieve onverharde (of halververharde) wegen. Het Wandeloverleg benadrukt dat het erg belangrijk is juist de onverharde (halfverharde) paden te behouden.</p>	<p>De Omgevingsvisie is een visie die beleid op hoofdlijnen geeft. Het beleid om het netwerk van wandel- en fietspaden waar mogelijk te versterken is beleid uit de Toeristische Visie 2015-2025 dat in de Omgevingsvisie wordt gecontinueerd. De Omgevingsvisie doet geen uitspraken over specifiek gewenste wandelpaden.</p> <p>Voor wat betreft de bescherming van het bestaande netwerk van wandelpaden, het volgende. Op het moment van ruimtelijke ingrepen, zal het belang van het wandelnetwerk waar dat relevant is, worden betrokken in de ruimtelijke procedure. Tevens zal de borging van het behoud van wandelpaden bij de herziening van bestemmingsplannen dan wel bij het opstellen van</p>	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
	Combinaties met andere verkeersdeelnemers verdringen de wandelaar.	een omgevingsplan worden meegenomen.	
26b	Het Wandeloverleg mist een inventarisatie van de bestaande wandelinfrastructuur.	De Omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen geeft. Ook de weergave van de bestaande situatie is op deze hoofdlijnen gericht.	
26c	Het Wandeloverleg verzoekt de gemeente om bij de recreatieve waarden van het buitengebied op bladzijde 12 en 13 de waarde voor wandelaars toe te voegen.	De kernprincipes en kernwaarden zijn zorgvuldig samengesteld op basis van de inbreng van alle deelnemers aan het interactieve proces. Mede in verband met de herkenbaarheid voor de betrokkenen uit het interactieve proces, is de huidige redactie gekozen.	
26d	Het Wandeloverleg wijst erop dat bij de beschrijving van de trends in hoofdstuk 4 de vergrijzing van belang is voor recreatie en toerisme (paragraaf 4.7). Wandelen is in Nederland de belangrijkste vorm van buitenrecreatie. De bevolking boven de 50 jaar is de categorie die gemeten in participatie en uren het meeste wandelt.	Bij het onderdeel trends en ontwikkeling is een algemene trend aangegeven ten aanzien van het toerisme. Naar aanleiding van de zienswijze wordt een aanpassing verricht en zal worden ingegaan op de trend van vergrijzing en het effect dat dit heeft op de recreatiebehoefte.	De tekst op bladzijde 30 onder trends en ontwikkeling wordt aangevuld met: Voor de recreatiebehoefte van de inwoners van de gemeente spelen de vergrijzing en de toenemende belangstelling voor sport en beweging een rol. Tevens wordt onder de samenvattende bullets onder RECREATIE EN TOERISME een bullet toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> de vergrijzing en daarmee samenhangende veranderende recreatieve behoeften (o.m. netwerk van paden, toegankelijkheid).
26e	Het Wandeloverleg vraagt om expliciete aandacht voor de nevenfunctie recreatie bij gebieden met de hoofdfunctie agrarisch, waterkering of natuur.	De Omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen. Anders dan in een bestemmingsplan worden geen functies en nevenfuncties aan gebieden toegekend. Bij het opstellen van bestemmingsplannen dan wel bij het opstellen van een omgevingsplan zal de borging van de nevenfunctie voor de recreatie aandacht krijgen.	
26f	Het Wandeloverleg verzoekt de gemeente om bij de recreatieve waarden van het buitengebied op bladzijde 12 en 13 de waarde voor wandelaars toe te voegen.	Dit aandachtspunt wordt bij de nadere uitwerking van toeristischrecreatieve plannen in ogenschouw genomen.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
26g	<p>Het Wandeloverleg benadrukt het belang van het onderscheid tussen verharde en niet- of halfverharde paden. Zij geeft aan dat vele paden worden verhard met het oog op multifunctioneel gebruik. Zij wijst erop dat 1 km wandelpad goed is voor een kwartier wandelplezier en slechts 4 minuten fietsplezier.</p> <p>Het Wandeloverleg voelt veel voor de gesuggereerde scheiding van fietsers en wandelaars op en langs de Markermeerdijk door een fietspad in de berm van de weg aan te leggen aan de teen van de dijk.</p> <p>Wandelaars zouden dan op de kruin kunnen lopen. Momenteel is er op grote dijktrajecten een strook asfalt van amper een meter breed voor beide recreatiegroepen samen.</p>	<p>De suggesties voor meekoppelkansen bij de dijkversterking kunnen worden ingebracht bij het synchroon lopende project Markermeerdijken en Meerlaagsveiligheid Marken (zie ook bladzijde 21 van de Omgevingsvisie).</p>	
27	<p>Van de Werkgroep Revitalisering Boxenring is op 15 december 2016 een zienswijze ontvangen.</p>	<p>Het indienen van zienswijzen stond open voor ingezetenen en belanghebbenden. Nagegaan is wat de juridische status is van de Werkgroep, of de Werkgroep als belanghebbende kan worden aangemerkt en voor welk algemeen of collectief belang de Werkgroep opkomt. Dat kan nagegaan worden aan de hand van bijvoorbeeld een akte van oprichting, statuten en feitelijke werkzaamheden. Aan de Werkgroep is gevraagd om voor 22 december 2016 aanvullende informatie aan te leveren. Er is geen aanvullende informatie ontvangen. De Werkgroep kan derhalve niet als belanghebbende worden aangemerkt. De zienswijze is buiten behandeling gelaten.</p> <p>Door ingezetenen is een zienswijze met een gelijke inhoud ingediend. Voor de reactie op de inhoud van de zienswijze wordt daarom verwezen naar zienswijze 28.</p>	<p>Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 28.</p>

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
28	De betrokkene pleit voor het opnemen van de Boxenring op Marken als transformatiegebied verouderd bedrijventerrein. Dit gebied zou goed gebruikt kunnen worden voor de bouw van woningen voor jongeren en starters. Een combinatie van kleinschalige bedrijvigheid, supermarkt en wonen is wenselijk. De transformatie dient tevens om het sterk verouderde terrein, dat naar het oordeel van betrokkenen verder zal verpauperen, een opwaardering te geven in een vorm die goed aansluit bij de karakteristiek van Marken.	In de kernen Monnickendam en Broek in Waterland zijn gebieden aangewezen als transformatiegebied verouderde bedrijfsterreinen. De betrokkene vraagt om de ruime omgeving van de Boxenring ook als zodanig aan te merken. Dit gebied en de actuele ideeën voor dit gebied zijn in essentie vergelijkbaar met de situatie in Monnickendam (Galgeriet) en Broek in Waterland (Hellingweg). Daarbij heeft verandering van de locatie zowel ruimtelijk als functioneel meerwaarde. De suggestie om dit gebied ook als transformatiegebied op te nemen wordt dan ook overgenomen.	De Omgevingsvisie wordt naar aanleiding van deze zienswijze aangevuld. In paragraaf 5.3, kernopgave 1 komt een aanvulling onder het derde punt. De tekst wordt: “Op het schaalniveau van de Omgevingsvisie zijn dit het verbeteren van de waterentree van Monnickendam en (deels in samenhang daarmee) het opwaarderen en transformeren van verouderde bedrijventerreinen, het Galgeriet, de Hellingweg <u>en de Boxenring</u> ”. In paragraaf 5.4, kernopgave 2 komt een aanvulling op het derde punt. De tekst wordt: “Uitgangspunt is, dat voor de locatie Hellingweg, Galgeriet <u>en Boxenring</u> een geleidelijke transformatie naar onder meer wonen mogelijk is”.
29	Deze zienswijze is identiek aan de zienswijze onder 28.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 28.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 28.
30	Deze zienswijze is identiek aan de zienswijze onder 28.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 28.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 28.
31	Betrokkenen dienen een zienswijze in op de Omgevingsvisie omdat zij overlast ondervinden ten gevolge van de Marken-Express. De overlast zit in logistieke verkeersproblemen, het verlengen van de vaartijden, de wijzigingen in de aanlegplek, uitlaatgassen, geluidsoverlast en belemmering van zicht. Betrokkenen geven een aantal suggesties om de teksten bij de ID-kaart, de Context en de Kernvisie aan te vullen, gericht op directe actie om de problematiek aan te pakken. De betrokkenen vinden dat de gemeente hierin een rol heeft ondanks het feit dat Rijkswaterstaat eigenaar/beheerder is van de haven.	Mede op basis van de Toeristische Visie 2015-2025 vindt over de genoemde aspecten nauw overleg plaats tussen de touroperators, Marken-Express, de Eilandraad, Rijkswaterstaat (binnen het project Dijkversterking en de meekoppelkansen) en de gemeente. Zoals ook aangegeven in de Omgevingsvisie, is dit een blijvend aandachtspunt (zie hoofdstuk 5, kernopgave 6 onder punt 4 en hoofdstuk 6, punt 15 van het uitvoeringsschema).	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
32	Betrokkene brengt in dat drukte en overlast van toeristen op Marken toenemen. Het bedrijfsmatig georganiseerde toerisme veroorzaakt overlast. Er worden groepen toeristen door Marken geleid via een vaste route, vaste bezoekaadressen en binnen een korte tijdsperiode. Deze stroom toeristen heeft niet of nauwelijks meerwaarde voor de ondernemers op Marken en zorgt voor een dusdanig drukte op de route haven-parkeerplaats dat opstoppen plaatsen vinden voor het normale verkeer waaronder fietsers. Betrokkene vindt het raadzaam dat de gemeente inzet op minder georganiseerd toerisme.	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 31. Ten aanzien van de verkeersaspecten wordt verwezen naar zienswijze 25p.	
33a	Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft op 25 februari 2016, in haar reactie op het visiedocument “Zoeken naar visie”, om afstemming gevraagd ten aanzien van de maaiveld daling in het veenweidegebied. Deze afstemming heeft nog onvoldoende plaatsgevonden.	Het HHNK is uitgenodigd voor de thema-bijeenkomst Water, land, natuur en dijken die in het voorjaar van 2016 heeft plaatsgevonden. Het is jammer dat het HHNK niet in de gelegenheid is geweest die bijeenkomst bij te wonen. Dit laat onverlet dat de gemeente bij de nadere uitwerking van kernopgave 5 (begeleid de groei naar een steeds betere balans tussen agrarische ondernemen, natuur en waterbestendigheid) het gebruikelijke nauwe contact met het HHNK zal houden.	
33b	Het HHNK zoekt naar mogelijkheden om met gemeenten tot gezamenlijke visies te komen. Zij mist de partners van de gemeente (waaronder het HHNK) in paragraaf 1.4, waarin de doelgroepen worden beschreven waarvoor de Omgevingsvisie wordt opgesteld, waarbij wordt opgemerkt dat het HHNK in hoofdstuk 4 Context wel een plek heeft gekregen.	De gemeente heeft ervoor gekozen om zelfstandig een gemeentelijke Omgevingsvisie op te stellen. Dat laat onverlet dat zij op relevante thema's graag wil samenwerken met het HHNK. De Omgevingsvisie is een gemeentelijke visie die primair gericht is op inwoners, ondernemers, de gemeentelijke politiek en de medewerkers van de gemeente. Het HHNK wordt gezien als een van de belangrijke overlegpartners van de gemeente. Het HHNK heeft gelijk dat de Omgevingsvisie ook een functie heeft voor partners van de gemeente zoals de	De tekst in paragraaf 1.4 “Voor wie wordt deze visie opgesteld?” wordt aangepast. De zin: “Deze wordt opgesteld voor vier doelgroepen:” wordt gewijzigd in “Deze wordt opgesteld voor vijf doelgroepen:”. In de opsomming wordt toegevoegd: <ul style="list-style-type: none"> • andere overheden. In de daarop volgende uitleg wordt aan het einde van de paragraaf een korte alinea toegevoegd: De Omgevingsvisie is mede opgesteld om belangrijke partners van de gemeente te informeren over de koers die de gemeente in wil slaan. De visie kan

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		provincie, de buurgemeenten en de waterbeherende instantie. Naar aanleiding van dit punt uit de zienswijze van het HHNK wordt de tekst dan ook aangevuld.	worden gebruikt in de afstemming en samenwerking met andere overheden zoals de provincie, het HHNK, de metropoolregio Amsterdam en de buurgemeenten.
33c	<p>Het HHNK heeft daarnaast een aantal concrete aanvullingen. Zij geeft suggesties voor het aanvullen van de kernwaarden van het veenweidegebied (onder meer de waarde “percelen met geringe drooglegging”).</p> <p>Het HHNK vraagt om een nadere uitleg bij het punt “versterk het waterbergend vermogen” dat is opgenomen in het groene kader op bladzijde 13 van de Omgevingsvisie, onder het kopje “Belangrijk bij een ontwikkeling in het buitengebied”. Het HHNK geeft aan dat het waterbergend vermogen in het veenweidegebied niet hoeft te worden vergroot (dit is al goed op orde). Behoud van het waterbergend vermogen is echter wel van belang.</p>	<p>De kernprincipes en kernwaarden zijn zorgvuldig samengesteld op basis van de inbreng van alle deelnemers aan het interactieve proces. Mede in verband met de herkenbaarheid voor de betrokkenen uit het interactieve proces, is de huidige redactie gekozen.</p> <p>De tekst ten aanzien van het waterbergend vermogen heeft betrekking op het gehele buitengebied (het veenweidegebied, de droogmakerij en het buitengebied van Marken). Dit aandachtspunt is met name opgenomen in verband met de waterbestendigheid. Bij zware regenval en of overstroming moet er voldoende waterbergend vermogen zijn. Omdat de tekst onder de derde bullet “kies voor een waterrobuuste inrichting en bouwwijze” ook al in dit groene kader is opgenomen wordt de redactie naar aanleiding van de vraag van het HHNK aangepast.</p>	De tekst in paragraaf 3.2 in het groene kader wordt aangepast. De tekst bij de tweede bullet, “versterk het waterbergend vermogen” komt te vervallen.
33d	<p>Het HHNK vindt dat de Omgevingsvisie meer moet ingaan op het veenweidegebied, de veenoxidatie, de uitstoot van CO₂ en de klimaatverandering.</p> <p>Zij adviseert de tekst over klimaat en bodem op bladzijde 23 aan te vullen in de zin dat een ongelijke daling van de bodem wordt verwacht en dat dit gevolgen kan hebben voor ruimtelijke keuzes.</p>	<p>De problematiek van het veenweidegebied, de veenoxidatie, de uitstoot van CO₂ en de klimaatverandering, wordt in hoofdlijnen benoemd.</p> <p>Dit is ook het karakter van een Omgevingsvisie. De suggestie van de HHNK is in dit kader te gedetailleerd. Dit neemt niet weg dat dit aspect bij uitvoeringsplannen een belangrijke rol kan spelen.</p>	
33e	De tekst ten aanzien van de vrijwaringszones rond waterkeringen moet genuanceerd worden voor wat betreft de regionale waterkeringen.	De Omgevingsvisie wordt op dit punt aangepast.	<p>In de tekst van paragraaf 4.1 onder de kop “waterkering” wordt de tekst als volgt aangepast. Er staat:</p> <p>De primaire en regionale waterkeringen in</p>

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
			Waterland zijn beschermd met een vrijwaringszone van 100 tot 175 m. Dit wordt gewijzigd in: De primaire en regionale waterkeringen in Waterland zijn beschermd met een vrijwaringszone. <u>Bij de primaire keringen geldt een vrijwaringszone van 100 tot 175 m. Bij de regionale waterkeringen zijn specifieke normen vastgelegd in de legger van het hoogheemraadschap.</u>
33f	Het HHNK vraagt om het project “gemaal Purmer Ee” toe te voegen bij de lopende projecten.	Bij de projecten die als lopende projecten zijn opgenomen in de Omgevingsvisie gaat het om lopende, vaststaande grotere projecten (zie ook het visiedocument Zoeken naar visie ⁶). Het kan zijn dat projecten of vanwege hun schaal of vanwege de status niet op deze kaart zijn opgenomen. In het algemeen geldt dat de Omgevingsvisie, conform het plan van aanpak dat bij de start van het visietraject is opgesteld, de door de raad besloten (ruimtelijke) projecten en ontwikkelingen respecteert (zie het Plan van Aanpak, onder spelregels ⁷).	
33g	HHNK wijst op het belang van waterbestendig bouwen en inrichten bij de buitendijkse gebieden Galgeriet en bij het Mirror Waterhotel.	Het belang van waterbestendig bouwen en inrichten is in de Omgevingsvisie benoemd. Deze opmerking wordt betrokken bij de planuitwerking van genoemde locaties.	
34a	Betrokkene geeft aan dat de conflicten op wegen tussen de landbouw en recreatie niet mogen worden afgeschoven op het HHNK. De betrokkene geeft aan dat het HHNK vanwege haar kerntaken het beheer van wegen af zal gaan stoten.	De gemeente is geen wegbeheerder. Ook is er geen voorstel voor overdracht van wegen aan de orde. Dit betekent dat de acties van de gemeente inderdaad niet anders dan beperkt kunnen blijven tot het agenderen van de problematiek bij degene die het beheer voert.	

⁶ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

⁷ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
34b	Aangegeven wordt dat een visie op de vele loonbedrijven in het gemeentelijk grondgebied wordt gemist. Dit zijn bedrijven die niet op een bedrijventerrein kunnen (onder meer in verband met geuroverlast door agrarische mestactiviteiten) en centraal in het gebied liggen.	In de Omgevingsvisie wordt in algemene zin gesproken over zittende ondernemers. De gemeente wil deze in het algemeen graag ondersteunen bij hun plannen mits zij voldoen aan de kernprincipes en waarden die zijn genoemd in hoofdstuk 3 (zie kernopgave 8 in paragraaf 5.5). De visie is een visie op hoofdlijnen. Er is daarom niet gekozen voor een onderscheid in verschillende typen bedrijvigheid. Ten aanzien van zittende loonbedrijven zijn op dit moment geen uitbreidingsmogelijkheden aanwezig vanwege de aard van het buitengebied met karakteristieke smalle wegen en hoge landschappelijke en toeristische waarden en de bijzondere milieuaspecten en het transport dat aan deze bedrijfssoort is verbonden.	
35a	De Stichting Behoud Waterland (SBW) dient een zienswijze in mede namens de Stichting bescherm Zuiderwoude, Stichting de Kwade Zwaan, Stichting dorpsraad Broek in Waterland, Stichting dorpsraad Uitdam en stichting dorpsraad Katwoude. De SBW bedankt voor de prettige manier waarop in een vroeg stadium inbreng kon worden gegeven.	Deze positieve reactie wordt graag in ontvangst genomen.	
35b	De SBW heeft twijfels bij de benaming “tuin van de stad” die aan Waterland wordt toegekend. Het woord tuin suggereert dat het gebied geen zelfstandige betekenis heeft. Ook wijst de SBW op de wederzijdse afhankelijkheid; de tuin voor de stad en de stad voor de tuin.	De “tuin van de stad” is vanzelfsprekend een metafoor die niet letterlijk moet worden geïnterpreteerd. Het is tevens een metafoor die in de regio al veel wordt gebruikt. De benaming is in de Omgevingsvisie gekozen omdat veel mensen hieraan refereerden tijdens het doorlopen van het interactieve proces. De gemeente vindt het belangrijk dat de inbreng die aan het begin van het proces is gegeven, door mensen wordt herkend. De wederzijdse afhankelijkheid van stad en tuin wordt zeker door de gemeente onderkend en wordt ook in	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		de Omgevingsvisie gemarkeerd. In hoofdstuk 3, waarin de term “tuin van de stad” wordt geïntroduceerd, gaat het om de ruimtelijke identiteit. De functionele verbindingen komen in hoofdstuk 4 en 5 aan de orde (onder meer paragraaf 5.5. kernopgave 8).	
35c	De SBW vraagt zich af waarom gesproken wordt van verworven boerenland bij de droogmakerij De Purmer. Tevens vraagt zij zich af waarom gesproken wordt van contrast met de stad, in plaats van bijvoorbeeld contrast met het veen.	De woorden verworven boerenland verwijzen naar de ontstaansgeschiedenis waarbij projectmatig land werd gewonnen. Het contrast met de stad wordt vooral gevormd door de overgang van een open gebied naar een stedelijk gebied. Dit contrast is vele malen groter dan het contrast met het aangrenzende veengebied.	
35d	De SBW vindt de uitdrukking “hoveniers van de tuin” voor de agrarische ondernemers bagatelliserend.	Deze uitdrukking is allerm minst bagatelliserend bedoeld. Dit moge ook blijken uit teksten die in de Omgevingsvisie voorkomen zoals “Natuurlijk met boeren” als benaming voor het veenweidegebied. En koeien onderhouden het landschap zoals in paragraaf 3.2 van de Omgevingsvisie staat.	
35e	De SBW vraagt zich af of er niet meer redenen zijn om productiegerichte bedrijvigheid te weren dan “dit past minder goed bij het karakter van Waterland als rustige en ruimtelijke tuin bij de stad”. Zij denkt daarbij aan de eigenstandige betekenis van de gemeente Waterland en aan de leefbaarheid (opmerking naar aanleiding van bladzijde 49 van de Omgevingsvisie).	De reden voor het weren van productiegebonden bedrijvigheid ligt in het karakter van Waterland. Met de “tuin van de stad” wordt dit karakter in het kort aangeduid.	
35f	De SBW merkt op dat de betekenis van Waterland uitsluitend lijkt te zijn afgezet tegen Amsterdam. Zij geeft aan dat er ook een relatie is met de regio en andere steden in de buurt. Tevens is het gehele gebied van de regio Waterland van nationaal belang.	De door SBW genoemde betekenis wordt door de gemeente onderkend. Paragraaf 4.1 van het hoofdstuk Context begint met de plaats die de gemeente Waterland inneemt ten opzichte van de verschillende steden in de omgeving. Ook wordt daar gewezen op de aanwijzing op rijksniveau tot	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
		Nationaal Landschap Laag Holland.	
35g	De SBW stelt voor om in de proceswijzer op te nemen om ook over grenzen van de gemeente heen te kijken in gevallen waartoe daar aanleiding voor is.	<p>Het is zeker zo, dat wet- en regelgeving niet ophoudt bij de gemeentegrenzen. In de bijlage van de Omgevingsvisie is in de pdf-versie ook zichtbaar waar over de gemeentegrens heen sprake is van aanwijzing van gebieden in verband met natuur en/of landschap die een gemeentegrensoverschrijdend karakter hebben.</p> <p>In de versie op www.ruimtelijkeplannen.nl is het niet mogelijk om deze informatie op te nemen omdat de gemeente alleen kaarten kan vaststellen voor haar eigen grondgebied.</p> <p>Mede naar aanleiding van de zienswijzen onder 4 en 11b worden de kaarten zoals opgenomen in de bijlage van de Omgevingsvisie uitsluitend in de pdf van het rapport getoond en niet meer op www.ruimtelijkeplannen.nl. In verband daarmee wijzigt ook de proceswijzer (zie ook zienswijze 4).</p>	Verwezen wordt naar de wijzigingen genoemd bij zienswijze 4.
35h	De SBW heeft enkele voorstellen voor toevoegingen aan de waarden van het buitengebied en van de kernen.	De kernprincipes en kernwaarden zijn zorgvuldig samengesteld op basis van de inbreng van alle deelnemers aan het interactieve proces. Mede in verband met de herkenbaarheid voor de betrokkenen uit het interactieve proces, is de huidige redactie gekozen.	
35i	De SBW vraagt om bij paragraaf 3.2 in het groene kader bij “belangrijk bij een ontwikkeling in het buitengebied”, toe te voegen “versterk de landschappelijke waarden”.	In dit groene kader staat reeds aangegeven dat voldaan moet worden aan de vijf kernprincipes. Het eerste kernprincipe is “vertrek vanuit historie, landschap en natuur”. Hiermee is het landschappelijke belang op visieniveau voldoende geborgd.	
35j	De SBW doet een voorstel om de ambitie geschreven op bladzijde 21 onder paragraaf 4.1 kenschets en kader te wijzigen.	De betrokken tekst verwijst naar de context (het bestaande beleidskader). Deze tekst kan daarom niet worden aangepast.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
35k	De SBW geeft aan dat in hoofdstuk 4 geen tekst is opgenomen over het bufferzonebeleid, terwijl er wel een bijlagekaart is waarop de Bufferzone Amsterdam-Purmerend staat aangegeven.	In paragraaf 4.1 is onder kaders in het vierde kopje het bufferzonebeleid aangegeven. Dit is samengenomen met enkele andere beleidsaspecten die allemaal gaan over het streven om het landelijke gebied zoveel mogelijk te vrijwaren van verstedelijking.	
35l	De SBW mist in de opsomming van beschermde gebieden de stiltegebieden en de beschermde natuurmonumenten.	Dit is een terechte opmerking. Deze aspecten zullen in de tekst worden benoemd.	In hoofdstuk 4, paragraaf 4.1 wordt toegevoegd: STILTEGEBIED Grote delen van de gemeente zijn aangewezen als stiltegebied. In stiltegebieden gelden regels om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Sommige activiteiten zijn hier uitgesloten of kunnen uitsluitend met een ontheffing plaatsvinden. BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN De gemeente Waterland heeft twee Beschermde Natuurmonumenten, namelijk het Beschermde Natuurmonument 'Waterland Aeën en Dieën' en 'Waterland Varkensland'. Voor het laatste gebied is de bescherming deels vervangen door de aanwijzing als Natura 2000-gebied. In deze gebieden mogen de beschermde natuurwaarden niet worden geschaad.
35m	De SBW vraagt zich af of de groei van inwonertal en aantal huishoudens (bladzijde 25) volledig is toe te schrijven aan de natuurlijke aanwas en gezinsverdunding.	In de praktijk zal er geen sprake zijn van een gesloten woningmarkt. Om deze reden is de vraag niet relevant. Wel relevant is, dat in de Omgevingsvisie staat dat een beheerste groei wordt voorgestaan met oog voor de kwaliteit van het gebied. Voor de indicatieve omvang van deze groei (zijnde 500 woningen) wordt het bouwen voor de natuurlijke aanwas en vergrijzing als uitgangspunt genomen.	
35n	De SBW adviseert om een stuk tekst in paragraaf 4.6 over de landbouw aan te vullen met “echter de	Deze tekst is onderdeel van het hoofdstuk Context waarin het bestaande beleidskader wordt toegelicht.	

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
	intensivering en schaalvergroting in de landbouw kunnen nadelig zijn”.	Deze toevoeging heeft in dit hoofdstuk geen specifieke waarde, zeker omdat in het afwegingskader bij vergroting, verplaatsing en nieuwvestiging al is aangegeven dat er voorwaarden gelden vanuit (onder meer) natuur en landschap.	
35o	De SBW stelt voor om een speerpunt van de Toeristische Visie 2015-2025 (opgenomen in paragraaf 4.7) te wijzigen.	Het voorstel voor aanpassing wordt niet overgenomen. De inhoud van de recent vastgestelde Toeristische Visie 2015-2025 wordt volgens de spelregels gerespecteerd ⁸ .	
35p	De SBW heeft moeite met een foto van Broek in Waterland voor het thema “minder regels waar het kan”. De SBW geeft aan dat dit gebied grenst aan het buitengebied.	Deze foto is een voorbeeld van een nieuwbouwwijk. Een nieuwbouwwijk is in het algemeen minder kwetsbaar dan een beschermd stads- en dorpsgezicht. Als er ergens eenvoudiger met regels kan worden omgegaan, is dat in de minder kwetsbare gebieden. Om deze reden is de betrokken foto als voorbeeld opgenomen. Dat aan randen van het buitengebied wellicht nuances moeten worden gelegd, kan prima in de uitwerking van de deregulering worden betrokken.	
35q	De SBW vraagt om een specifieke uitwerking per kernprincipe.	In de Omgevingsvisie is juist gekozen voor een formulering van het afwegingskader vanuit de intenties. Dit geeft handvaten om een plan als een kans te beschouwen en te begeleiden naar een plan dat de kernprincipes en –waarden versterkt. Dit is in essentie de geest van de wijziging van het wettelijk stelsel zoals dat in de aankomende Omgevingswet wordt beoogd.	
35r	De SBW plaatst een kanttekening bij het feit dat in de tekst wordt aangegeven dat voor het opstarten van een onderzoek naar bouwmogelijkheden in de kleine kernen een redelijke mate van draagvlak aanwezig	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.

⁸ Zie het Plan van Aanpak, onderdeel spelregels. Het Plan van Aanpak staat op de website: www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
	moet zijn. Zij vreest polarisatie binnen dorpen.		
35s	De SBW pleit voor het volledig uitsluiten van bebouwing in het landelijk gebied.	De Omgevingsvisie blikkt vooruit tot het jaar 2030. In de Omgevingsvisie wordt een zeer zorgvuldige lijn uitgezet voor wat betreft de zoektocht naar mogelijkheden voor woningbouw. Het op absolute wijze uitsluiten van woningbouw in het buitengebied is geen goede lijn voor de lange termijn.	
35t	De SBW wijst op de mogelijkheid om bij een beëindiging van een agrarisch bedrijf, dit bedrijf op locatie af te breken en eventuele compensatie in de vorm van woningbouw elders te laten plaatsvinden. Tevens geeft zij aan dat de stichting ervan uit gaat dat stolpen zoveel mogelijk worden behouden.	Binnen het bestaande Afsprakenkader Landbouwon ontwikkeling en Landschap Waterland-Oost is compensatie op een alternatieve locatie reeds mogelijk. Dit is dan ook niet in strijd met de Omgevingsvisie maar sluit juist goed aan op de kernprincipes en -waarden. Ten aanzien van stolpen, kan worden aangegeven dat karakteristieke stolpen in de geldende bestemmingsplannen middels een aanduiding als zodanig zijn aangemerkt. Het beleid is om deze stolpen te handhaven.	
35u	De SBW concludeert uit de tekst van de Omgevingsvisie dat de transformatie binnen het bestaand bebouwd gebied geen prioriteit heeft. Zij zou graag opgenomen zien dat pas buitenstedelijk wordt gebouwd als de binnenstedelijke bouwmogelijkheden in Monnickendam en de transformatie van het Galgeriet en de Hellingweg heeft plaatsgevonden.	De gemeente is het niet eens met de conclusie dat de transformatie binnen bestaand bebouwd gebied (thans bestaand stedelijk gebied) geen prioriteit heeft. Verwezen wordt naar de volledige tekst van punt 1 in paragraaf 5.4. Het voorstel om een tekst op te nemen dat pas buitenstedelijk mag worden gebouwd als de transformatie van het Galgeriet en de Hellingweg heeft plaatsgevonden, wordt met verwijzing naar de woningbouwopgave en het uit te voeren onderzoek naar woningbouwmogelijkheden (actiepunt 4 van hoofdstuk 6), niet overgenomen.	
35v	De SBW verzoekt de gemeente om het mogelijke zoekgebied woningbouw Zuiderwoude en Uitdam uit de kernvisie te halen.	Voor deze opmerking wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 5.	Verwezen wordt naar de wijziging genoemd bij zienswijze 5.

Zienswijze-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Te wijzigen
35w	De SBW mist bij het overzicht van lopende projecten de uitbreiding van de jachthaven bij Katwoude en het gemaal N247.	Bij de projecten die als lopende projecten zijn opgenomen in de Omgevingsvisie, gaat het om lopende, vaststaande grotere projecten (zie ook het visiedocument Zoeken naar visie ⁹). Het kan zijn dat projecten of vanwege hun schaal of vanwege de status niet op deze kaart zijn opgenomen. In het algemeen geldt dat de Omgevingsvisie conform het plan van aanpak dat bij de start van het visietraject is opgesteld, de door de raad besloten (ruimtelijke) projecten en ontwikkelingen respecteert (zie het Plan van Aanpak, onder spelregels ¹⁰).	
36	Van het Wervencomité Wittewerf is op 14 december 2016 een zienswijze ontvangen.	Het indienen van zienswijzen stond open voor ingezetenen en belanghebbenden. Nagegaan is wat de juridische status is van het Wervencomité, of het Wervencomité als belanghebbende kan worden aangemerkt en voor welk algemeen of collectief belang het Wervencomité op komt. Dat kan nagegaan worden aan de hand van bijvoorbeeld een akte van oprichting, statuten en feitelijke werkzaamheden. Aan het Wervencomité is gevraagd om voor 22 december 2016 aanvullende informatie aan te leveren. Er is geen aanvullende informatie ontvangen. De Werkgroep kan derhalve niet als belanghebbende worden aangemerkt. De zienswijze is buiten behandeling gelaten. Door ingezetenen is een zienswijze met een gelijke inhoud ingediend. Voor de reactie op de inhoud wordt daarom verwezen naar zienswijze 12.	

⁹ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

¹⁰ www.waterland.nl/projecten-en-plannen/gemeenteprojecten-en-plannen/omgevingsvisie-waterland-2030/

2. Wijzigingen

Onderwerp	Uitleg	Te wijzigen
Uitvoeringsschema; korte, middellange en lange termijn	In de raadsbehandeling van de Omgevingsvisie is gevraagd om de in hoofdstuk 6 gebruikte termen korte, middellange en lange termijn nader te verklaren.	In hoofdstuk 6, paragraaf 6.1 wordt in een voetnoot onder de tabel het volgende verklaard: Start uitvoering binnen een periode van: korte termijn 2-5 jaar, middellange termijn 6-9 jaar, lange termijn 10-13 jaar.
Energiekansenkaart	In de raadsvergadering van 17 november 2016 is een motie aangenomen om een gemeentelijke energiekansenkaart op te stellen. Daaraan is in de raadsvergadering toegevoegd dat deze energiekansenkaart een plek krijgt in de Omgevingsvisie Waterland 2030.	Bij de kernopgave 9 (betreffende duurzaamheid) wordt een actiepunt toegevoegd onder “Wat gaan we doen”. Het derde punt wordt als volgt geformuleerd. <u>We maken een energiekansenkaart gericht op het informeren en enthousiasmeren van bewoners en ondernemers over de kansen voor opwekking van duurzame energie. In voorliggende Omgevingsvisie is daartoe een eerste opzet opgenomen welke op korte termijn wordt uitgewerkt in digitale vorm (zie paragraaf 6.3).</u> In paragraaf 6.1 wordt als actie voortkomend uit de Omgevingsvisie een punt 21 toegevoegd. De tekst luidt: <u>21</u> <u>Uitwerking energiekansenkaart in digitale vorm, K10 paragraaf 5.10 rol van de gemeente “uitvoeren”, korte termijn.</u> In hoofdstuk 6 wordt daarnaast een paragraaf 6.3 met de naam Energiekansenkaart opgenomen. Paragraaf 6.3 omvat de kaart zelf (in de analoge versie een A3-kaart) en een toelichting daarop. De oorspronkelijke paragrafen 6.3 en 6.4 krijgen de nieuwe nummers 6.4 en 6.5. Dit wordt in de inhoudsopgave en in het hoofdstuk zelf aangepast. Vanwege de omvang van de toevoeging paragraaf 6.3 Energiekansenkaart, is deze toevoeging als bijlage bij de zienswijzennotitie opgenomen.

Bijlage

Paragraaf 6.3 Energiekansenkaart

De energiekansenkaart geeft de kansen weer om ons energieverbruik te verminderen en om onze energievoorziening te verduurzamen. Dat is hard nodig om de uitstoot van CO₂ te verminderen en hiermee de effecten op ons klimaat.

De hierbij afgebeelde energiekansenkaart is een eerste aanzet. De energiekansenkaart zal doorontwikkeld worden tot een dynamische digitale kaart die meer en actuelere informatie geeft.

In geval van nieuwbouw bestaat de mogelijkheid om een woning, complex van woningen of bedrijfsgebouw van de grond af op te bouwen. Nieuwbouw geeft de mogelijkheid om het in een keer goed te doen, gebruikmakend van de actuele kennis op dat moment. Naast isolatie zijn er zeker bij nieuwbouw kansen om bijvoorbeeld gasloos te bouwen en/of een nul-op-de-meterwoning te realiseren.

Het aantal bestaande gebouwen is vele malen groter dan het aantal nieuwe gebouwen. Potentieel is dan ook een grote winst te halen door aanpassing van bestaande gebouwen. Hier kan isolatie een grote rol spelen, maar ook het ombouwen naar gasloos of nul-op-de-meter behoort tot de mogelijkheden. In het navolgende wordt als toelichting op de kaart achtereenvolgens ingegaan op energiebesparing en duurzame energieopwekking.

Energiebesparing

Isolatie: een goede jas is het halve werk

Beperken van de CO₂-uitstoot begint bij het beperken van het energieverbruik. Dit kan bijvoorbeeld door het isoleren van woningen en bedrijfsgebouwen.

Wilt u meer weten over uw particuliere woning kijk dan op www.verbeteruwhuis.nl. Via deze link krijgt u tips over de mogelijkheden om bij uw woning het energieverbruik te verminderen. U krijgt een indicatie van de mogelijke maatregelen, de investering en de besparing die dit oplevert. Bent u een professional in de woningbouwsector, dan kunt u terecht bij <https://energiebesparingsverkenner.rvo.nl>.

Nul op de meter: een zelfvoorzienende woning

Een nul-op-de-meterwoning is een huis dat voldoende (of meer) energie opwekt dan nodig is voor het huis en het huishouden. Zo'n woning kan bereikt worden door een combinatie van isolatie, slimme installaties en een eigen energieopwekking. Bij nieuwbouw een prachtige ambitie, maar ook ombouw van bestaande woningen behoort tot de mogelijkheden. Voor nul-op-de-meterplannen bestaan mogelijkheden om het hypotheekbedrag op uw woning te verhogen. Voor meer informatie kunt u terecht bij <http://stroomversnelling.nl>.

Duurzame energieopwekking

Zonnepanelen of -collectoren: een dak is een kans

De meest eenvoudige manier om als particulier duurzame energie op te wekken, is het benutten van daken voor zonnepanelen of zonnecollectoren. Ieder dak is een kans. Een zonnepaneel zorgt voor elektriciteit, een zonnecollector zorgt voor warmte. Via de zonatlas <http://www.zonatlas.nl> kunt u voor elk dakvlak binnen een gemeente de geschiktheid voor de opwekking van zonne-energie bepalen.

Door het combineren van weerdata, de invallende zonnestraling, de hellingshoek van de daken en de schaduw situatie, is een zeer nauwkeurige indicatie van de geschiktheid van de dakvlakken voor zonne-energieopwekking gegeven. Voor elk dak is de terugverdientijd van een investering in zonnepanelen doorgerekend. De rekenhulp geeft automatisch aan voor welk deel van het dak, zonnepanelen het meest geschikt zijn.

Wilt u participeren in een zonneproject via een van de coöperaties die er in de omgeving zijn? Dan kunt u profiteren van duurzame zonneenergie die voor meerdere huishoudens wordt opgewekt, bijvoorbeeld door het benutten van een dak van een (agrarisch) bedrijfsgebouw. Onder de hierna opgenomen kop "postcoderoosregeling" vindt u daarover meer informatie.

Warmtekoudeopslag (WKO), bodemwarmtewisselaars en aardwarmte: de aarde helpt

Watervoerende lagen, tot ongeveer 300 m diepte, laten zich uitstekend gebruiken om warmte en koude in op te slaan. De werking van een open systeem berust op hergebruik van warmte en koude via een kringloop van grondwater van een constante temperatuur. In de zomer gebruikt men het relatief koele grondwater om gebouwen te koelen. Het hierdoor opgewarmde water wordt vervolgens weer in de bodem opgeslagen, totdat het in de winter weer gebruikt kan worden om de gebouwen te verwarmen. Dit systeem is met name interessant voor grotere warmtegebruikers zoals instellingen of bedrijventerreinen.

Een gesloten systeem of bodemwarmtewisselaar bestaat uit dichte leidingen in de bodem waarin water met antivries circuleert. Hierbij vindt energie-uitwisseling met de omringende bodem plaats door overdracht via de wand van de leidingen. Er wordt onderscheid gemaakt in een horizontale, ondiepe variant en een verticale, diepe variant. Ook bodemwarmtewisselaars zijn te gebruiken voor koeling en verwarming, maar hun capaciteit is beperkt. Ze worden daarom gebruikt in de woningbouw en kleinschalige utiliteitsbouw.

Bij geothermie (aardwarmte) worden ook open bronnen geslagen, die echter veel dieper reiken (1.500 – 5.000 m) en een veel hogere temperatuur hebben (40 – 120°C). Hierdoor wordt deze technologie alleen gebruikt voor verwarming en eveneens voor meer grootschalige toepassingen.

De energiekansenkaart geeft aan of de ondiepe of dieper gelegen watervoerende lagen geschikt zijn voor het gebruik als warmtekoudeopslag. Tevens is te zien of er kansen zijn voor het benutten van geothermie.

Gasloos wonen: het afbouwen van ons aardgasgebruik

Aardgas is een fossiele brandstof en dus eindig. Ook ervaren we inmiddels de negatieve effecten van aardgaswinning. Kiest u voor volledig elektrisch, dan kunt u uw totale energievoorziening duurzaam inrichten. In veel gevallen wordt bij gasloos wonen gebruik gemaakt van een warmtepomp waarmee water uit de grond in het huis wordt gepompt ten behoeve van verwarming en koeling van de woning.

De postcodeoosregeling: de voordelen van een coöperatie

De postcodeoosregeling of fiscale regeling verlaagd tarief, maakt het mogelijk dat leden van een coöperatie een korting krijgen op hun energiebelasting in het geval deze lokaal en duurzaam is opgewekt. Dit wordt verrekend via de energienota. De plek waar de duurzame energie wordt opgewekt, moet worden afgenomen in hetzelfde of aangrenzende postcodegebied met vier gelijke cijfers.

Meer informatie over deze regeling vindt u op <http://www.postcodeoosregeling.nl>.

In de gemeente Waterland bestaan twee energiecoöperaties: Noorderzon (Broek in Waterland) en Zon op Marken (Marken). Meer informatie over deze twee coöperaties vindt u op:

<http://zonopnederland.nl/zon-op-waterland/>

<http://zonopnederland.nl/zon-op-marken/>

Windenergie: de energie die ons aan komt waaien

Windenergie is in Nederland de voornaamste bron van duurzame energie. Binnen de gemeente Waterland staan twee windmolens. De Coöperatie Windenergie Waterland is eigenaar. Het is mogelijk om in deze coöperatie te participeren. Meer informatie vindt u op: <http://www.cwwaterland.nl/>

Zoals aangegeven in paragraaf 5.6 van deze Omgevingsvisie heeft de gemeente ten aanzien van de verdere ontwikkeling van windenergie een behoedzame houding passend bij de grote waarden die de gemeente bezit op het gebied van landschap en natuur enerzijds en het belang van de energietransitie anderzijds. De gemeente zal zelf geen windenergieprojecten ontwikkelen. Indien zich initiatieven voordoen, zal de gemeente deze op hun eigen kwaliteit beoordelen.

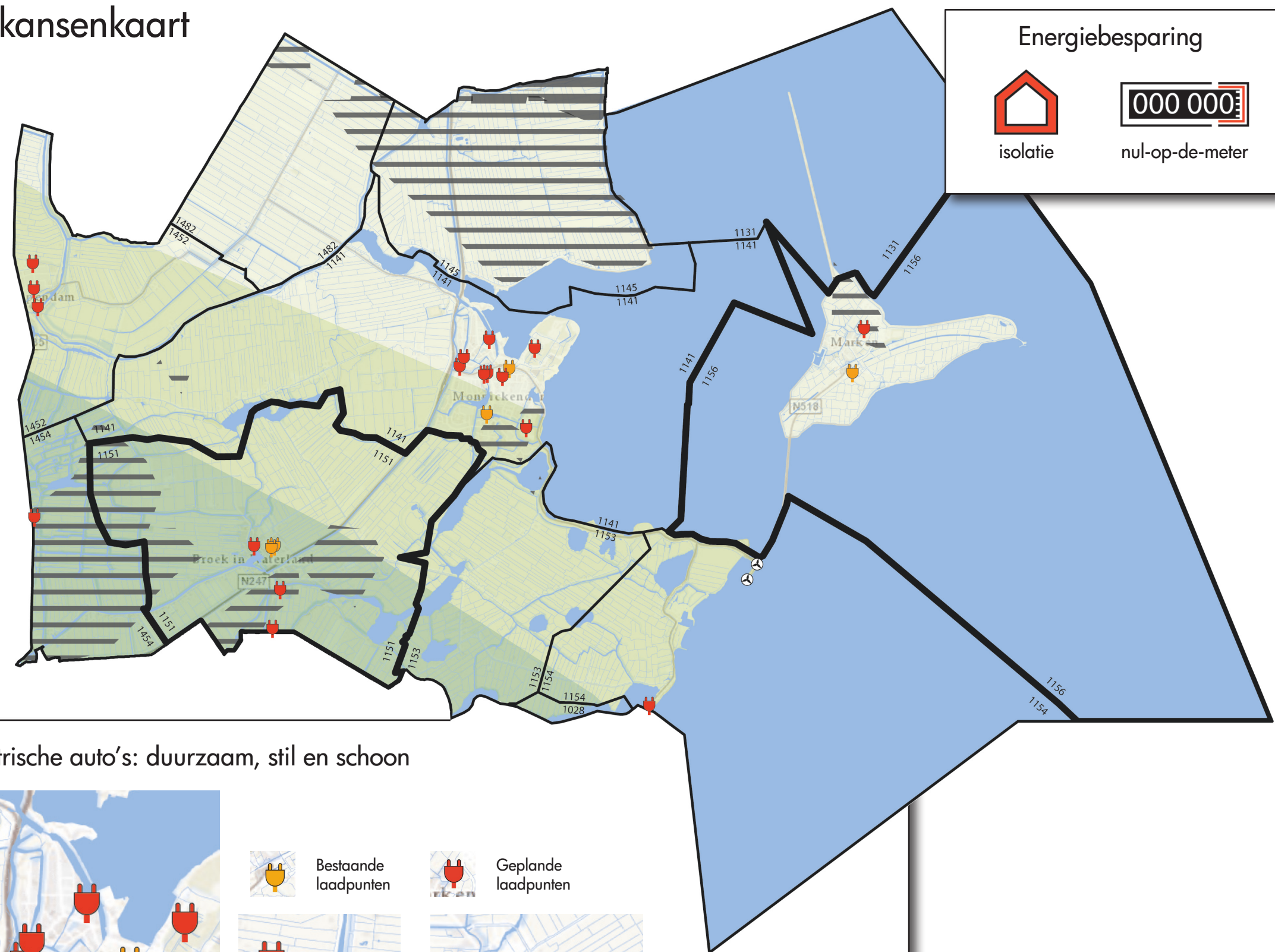

Laadpunten voor elektrisch autorijden: potentieel duurzaam, stiller en schoner

Elektrisch autorijden kan bijdragen aan het klimaatprobleem, zeker als de benutte elektriciteit duurzaam is opgewekt. Elektrische auto's produceren geen stikstofoxiden en fijnstof. Dat is met name op drukke verkeerstrajecten een groot voordeel. Bovendien veroorzaken elektrische auto's minder geluidshinder, met dank aan hun geruisloze motoren.

Op de energiekansenkaart staan de locaties van bestaande en geplande laadpunten voor elektrische auto's in het openbare gebied van de gemeente. Wilt u meer informatie over oplaadpunten, kijkt u dan op de landelijke site <http://www.oplaadpunten.nl> voor de locaties en actuele beschikbaarheid.

Energiekansenkaart

Energiebesparing

islatie

nul-op-de-meter

Duurzame energieopwekking

gasloos wonen

een dak is een kans!

Geschiktheid WKO ondiep

Ja, maar slecht geschikt

Ja, matig geschikt

Overig gebied: Ja, onder voorwaarden

Geschiktheid WKO diep

Ja, hele gemeente zeer geschikt

Geschiktheid Geothermie

Bruikbaarheid onzeker

Bruikbaarheid mogelijk slechte kwaliteit

Bruikbaarheid mogelijk goed

Lokale duurzame energie

Postcodegebied met 4 gelijke cijfers

Postcodegebied locatie energiecoöperatie

Bestaande windturbines Marken

Laadpunten elektrische auto's

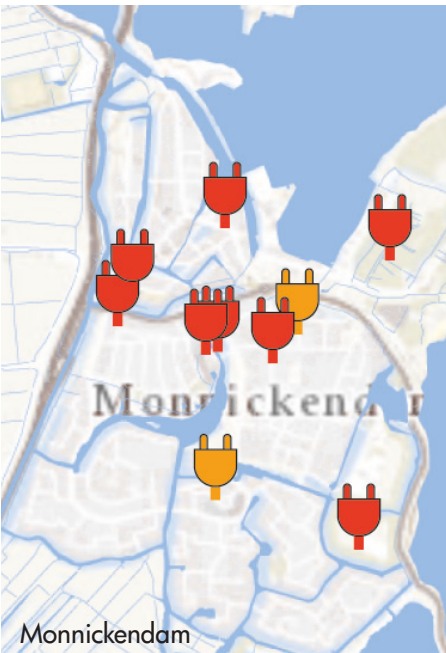

Bestaande laadpunten

Geplande laadpunten

Elektrische auto's: duurzaam, stil en schoon

Bestaande laadpunten

Geplande laadpunten

